

Skapandet av Vi och Dom

- Identitetskonstruktioner inom EU:s
migrationsdiskurs 2011-2016

Sandra Andersson och Stina Graad

Självständigt arbete 15hp

2016-05-24

Abstract

Globala konflikter har under 2010-talet utmanat den Europeiska Unionen på många sätt och därmed har migrationen blivit ett prioriterat område på den europeiska agendan. Denna uppsats studerar EU:s migrationsdiskurs under tidsperioden 2011-2016 för att analysera den europeiska identiteten och hur *vi* och *dom* konstrueras inom diskursen. Uppsatsen tar sin utgångspunkt i tidigare forskning inom området och de teoretiska och metodologiska ramverk som ligger till grund för uppsatsen. Studien bygger på en modernistisk identitetsteori med fokus på antagonism och utgår från diskursanalys som metodologiskt tillvägagångssätt med influenser från diskursteoretikerna Ernest Laclau och Chantal Mouffe samt av andra diskursiva analysmodeller. De empiriska materialet studeras i form av migrationspolitiska dokument från EU-kommissionen och analyseras utifrån teori och metod. Sammanfattningsvis avslutas studien med resultatet att EU inte konstruerar ett tydligt *vi* men att det finns flertalet tydliga *dom*, där vissa ses som en tillgång för EU och andra som antagonister.

Nyckelord: identitet, migration, diskurs, EU, antagonism

Innehållsförteckning

Abstract	1
Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
1.1 Problemformulering	3
1.2 Syfte och frågeställning	4
1.3 Avgränsning och urval	4
1.4 Disposition	5
2. Tidigare forskning	5
3. Teori	8
3.1 Identitetsteori	9
3.2 Skapandet av vi och dom	10
3.3 Identitetens ursprung	11
3.4 Ett gemensamt territorium	12
3.5 Uppsatsens placering inom identitetsteori	12
4. Metod	13
4.1 Diskursanalys	13
4.2 Metodologisk utgångspunkt	15
4.3 Alternativ metod	16
4.4 Metodkritik	16
4.5 Material	17
4.5.1 Förståelse för EU-dokument	17
5. Analys	18
5.1 Solidaritet och ansvarstagande	19
5.2 Territorium	22
5.2.1 Yttre gränser	23
5.2.2 Inre gränser	24
5.3 Gemensamma regelverk	25
5.3.1 Samarbeten utanför de yttre gränserna	27
5.4 Valfärd och utveckling	28
5.5 Vem är migranten?	29
6. Slutsats	32
7. Litteraturförteckning	36
7.1 Elektroniskt material	36
7.2 Artiklar och vetenskapliga publikationer	36
7.3 Litteratur	37
7.4 Offentligt tryck	39
7.5 EU-kommissionens dokument	39
Bilaga 1	42

1. Inledning

Under 2010-talet har flera konflikter och andra krissituationer uppstått runt om i världen som fått globala konsekvenser. För den Europeiska Unionen (EU) och medlemsländerna har detta inneburit en stor utmaning inom migrationspolitiken för att hitta nya vägar att hantera de stora migrationsströmmarna som kommit till Europa i hopp om en säkrare tillvaro. De stora förändringarna inom den globala migrationspolitiken har gjort att EU valt att lyfta upp migrationsfrågan som ett prioriterat område. För att hitta långsiktiga lösningar för medlemsländerna att hantera den stora mängden migranter har EU valt att skapa olika former av gemensamma regelverk för att på så sätt kunna forma en stark och enhetlig migrationspolitik. Formandet av en gemensam migrationspolitik inleder även ett nytt kapitel inom den europeiska identiteten och en ny konstruktion skapas av vilka *vi* inom EU är och vem *den andre* är i förhållande till EU. Den europeiska identiteten har i sig vuxit fram ur ett Europa som många gånger varit splittrat, bland annat efter andra världskrigets slut och efter olika vågor av fascism. Splittringarna inom den europeiska identiteten i samband med att försöka bygga en stark europeisk identitet har även skapat andrefiering och en exkludering av grupper genom Europas historia (Andrén, 2011, Hansen, 2000). Denna studie fokuserar på hur den europeiska identiteten, med utgångspunkt i *vi* och *dom*, konstrueras av EU under 2011-2016 då EU återigen befinner sig i en situation med stora migrationsströmmar och stor press utifrån.

1.1 Problemformulering

Under 2011 till 2016 har gemensamma regelverk inom EU:s migrationspolitik upprättats och väl fungerande samarbete mellan EU och medlemsländerna har blivit avgörande för att hantera de stora migrationsströmmar som kommit till Europa. De förändringar som skett påverkar även den europeiska identiteten, då det *vi* som EU vill skapa blir utmanat av *den andre* och vice versa. Uppdelningen mellan *vi* och *dom* är en konstruktion och förändras ständigt över tid vilket gör att dagens EU är ett intressant studieobjekt (Stråth, 2000:420). Att studera identitet utifrån *vi* och *dom* handlar också om *andrefiering*, vilket skapar stereotypa föreställningar om andra människor och ger en motpol att jämföra sig mot. Andrefieringen formas utifrån föreställningar om hur en grupp eller en enskild individ bör uppföra sig, vilka åsikter den har eller vilka egenskaper personen för med sig (Dervin, 2012).

Forskning med fokus på EU:s migrationspolitik delas traditionellt in i två olika forskningsfält. Det ena fältet fokuserar på migration och yttre gränser och det andra på fri rörlighet, medborgerliga rättigheter och identitet (Chatty, 2015:23). Att forskningen delas upp i två fält gör att det skapas en forskningslucka mellan dem, där vår forskning kommer behandla båda fälten och visa på hur den europeiska identiteten även påverkar EU:s diskussion om migration

och yttre gränser. Med de stora förändringarna i den globala politiken till följd av migrationsströmmarna befinner sig EU i ett formativt skede vilket kan påverka den europeiska identitetens framtid. Studien är ett fall av identitetsskapande inom en föränderlig politisk diskurs. Uppsatsen är en samtida studie som bidrar till förståelse för hur den europeiska identiteten konstrueras samtidigt som den belyser hur EU konstruerar ett *vi* och *dom*. Studien bidrar även till förståelse för EU:s utgångspunkt för deras handlande under 2011-2016. Uppsatsen bygger på tanken om att identitet konstrueras utifrån en kontext men även att den skapar en andrefiering, i form av ett *vi* och *dom*. Enligt Hayden White är den europeiska identiteten många gånger ambivalent och tillsammans med diskursteoretikerna Ernest Laclau och Chantal Mouffe's tankar om att allt är föränderligt finns det här en intressant ingång till att studera hur den europeiska identiteten konstrueras under en tid då EU befunnits sig under stor press. Den europeiska identiteten jämförs ofta med en nationell identitet, där den kan ses som ett komplement till ens egen personliga identitet och som en förstärkning av ens nationalidentitet. EU kan ses som ett politiskt program eller en konstruktion med en samlad ideologisk ståndpunkt som ständigt är under förändring (Stråth, 2000:13-14). Förändringen blir påtaglig och tydlig inom den europeiska identiteten när den utmanats på så sätt som den blivit under 2011-2016. Enligt Gerard Delanty gick det redan 1997 att se hur kopplingen mellan nationell identitet och medborgarskap stärktes då migrationsströmmarna ökade vilket upplevdes som ett hot av vissa i samhället. Medborgarskapet användes inte för att skydda de migranter som kom till nationalstaten utan skyddade istället den stora majoriteten från *den andre* (Delanty, 1997:217).

1.2 Syfte och frågeställning

Syftet med studien är att undersöka vad som karakteriserar den europeiska identiteten utifrån att studera hur *vi* och *dom* konstrueras inom EU:s migrationsdiskurs. Studien appliceras på en diskurs som befinner sig i ett formativt skede med stora yttre påfrestningar vilket kan påverka identitetskonstruktionen inom diskursen. Därför ämnar studien söka svar på hur EU beskriver sig själva som *vi* och de utom EU som *dom*. Studien analyserar hur en identitet konstrueras och formas inom en diskurs.

- Hur konstrueras identitet, utifrån *vi* och *dom*, inom Europeiska Unionens migrationsdiskurs?

1.3 Avgränsning och urval

Uppsatsen avgränsas till att studera dokument publicerade av EU-kommissionen¹ under åren 2011- våren 2016. Tidsavgränsningen till uppsatsen valdes då det inte finns någon studie på

¹ EU-kommissionens uppgift är att främja EU:s allmänna intressen och är deras verkställande organ. Kommissionen består av en ordförande, sju vice ordföranden och 28 kommissionärer från de olika medlemsländerna (EU-kommissionen, 2015).

hur EU beskrivit den europeiska identiteten mellan dessa år. Urvalet av dokumenten avgränsas till att endast analysera dokument vars huvudfokus är migration vilket innebär att vi inte studerat närliggande diskurser som asyl eller integration. Uppsatsen behandlar inte heller dokument som endast innehåller ordet migration i dess text utan vi har avgränsat till att studera dokument vars huvudfokus är migration. Avgränsningarna kan begränsa vår förståelse för hur den europeiska identiteten utvecklas inom andra diskurser eller hur den tillämpas när migranten nått europeiskt territorium. Denna avgränsning valdes för att fånga grunden till EU:s migrationsdiskurs och öppnar även möjligheten för kommande studier.

1.4 Disposition

I kapitel ett *Inledning* förklaras problemets bakgrund, uppsatsens syfte och frågeställning. Kapitel två behandlar *Tidigare forskning* där vi beskriver forskningen som tidigare bedrivits inom fältet. I kapitel tre *Teori* förklaras uppsatsens teoretiska ramverk som ligger till grund för analysen. Uppsatsen fortsätter med kapitel fyra *Metod* där det metodologiska angreppssättet och materialhanteringen förklaras. I kapitel fem *Analys* analyseras och redogörs empirin utifrån identitetsteorin och det analytiska verktyget. Kapitel sex *Slutsats* sammanfattar och reflekterar vi över vår studie och ger förslag för vidare forskning inom ämnet. Uppsatsen avslutas med en *Litteraturförteckning* över använda källor.

2. Tidigare forskning

Tidigare forskning är en essentiell del inom skapandet av ny forskning både för att se vad som tidigare studerats och vilka resultat som presenterats inom området. Under detta kapitel kommer vi presentera den tidigare forskningen kring identitetsskapande, andrefiering och gemenskap men även studier som gjorts kring den europeiska identiteten, EU och dess historia kopplat till migration. I antologin *The Discourses and Politics of Migration in Europe* (2013) har flera forskare gått samman för att samla studier kring migrationdiskursen i Europa, USA och Mellanöstern. Forskarna menar att migration är ett populärt ämne som påverkar oss både personligt och politiskt vilket innebär att synen på migration är splittrad (Korkut 2013). Att migration är ett populärt ämne visar på att migrationsdiskursen inom EU är något som det behövs studier kring och som engagerar många människor, även utanför vetenskapen.

I *The Development of European Identity/Identities: Unfinished business*, utgiven av EU-kommissionen (2012), studeras den europeiska identiteten och varför den är av stor vikt för EU. I studien, som presenteras som en policyreview, tas olika projekt upp som förts inom EU med utgångspunkt i fyra teoretiska grundpelare för att studera den europeiska identiteten. En av pelarna är *transnationalism* där migration behandlas och hur dagens moderna samhälle skapar möjligheter för människor att bibehålla en "social existens" i landet de kommit till men

även i landet de emigrerat från. Gerard Delanty (1997) menar att det finns anledning att ifrågasätta EU och mer forskning bör finnas om EU och om hur den europeiska identiteten skapas. Den kulturella konstruktion som EU bygger på skapar ingen egen enhet utan är istället ambivalent och självskapad. Delanty menar också att Europa lätt kan bli polariserat då EU:s kulturella ramverk är lätt att utmana och förändra vilket kan leda till fragmentarisering inom EU som i sin tur kan dela Europa i olika grupper som *vi* och *dom*. Peo Hansen (2000) har i avhandling *Europeans only? Essays on identity politics and the European Union* samlat fem essäer om hur EU fungerar som en identitetskapande enhet och hur EU tagit sig an problemen med *vi* och *dom*. Hansen liknar problemen vid ett mönster som upprepas varje gång västvärlden stöter på omvärlden, då väst ofta vänder sig emot omvärlden. För att kunna skapa en identitet behövs även en motpol för att jämföra sig mot. Den jämförande motpolen kallas för *andrefiering* och Fred Dervin menar att det är något som skapas utifrån stereotyper om föreställningar om människor. Andrefiering formas utifrån föreställningar om hur en grupp eller en enskild individ bör uppföra sig, vilka åsikter personen har eller vilka egenskaper den för med sig. Andrefieringen inom EU är något som kommissionen tar upp i den tidigare nämnda policyreviewn (2012) som ett sätt att studera hur kontraster mellan normer och icke-normer inom ett samhälle påverkar både den individuella och den kollektiva identitetskonstruktionen. Genom att skapa motpoler och visa på skillnader mellan *vi*:et och *den andre* tillskrivs egenskaper till *den andre*, som i flesta fall är negativa, och därmed sker en andrefiering (Jensen S.Q, 2011). Egenskaperna går att jämföra mot sig själv, exempelvis genom det sätt som EU beskriver sin migrationspolitik. Om EU beskriver sin migrationspolitik som solidarisk och rättvis måste detta, enligt andrefieringen, ställas mot en motpol och betyder då att politiken som förs utanför EU inte har samma egenskaper. Andrefiering är en fundamental del i vår studie och är något vi kommer att återkomma till i senare delar av uppsatsen.

Den europeiska identiteten har förändrats på många sätt under olika utmaningar. I boken *A Community of Europeans - Transnational Identities and Public Spheres* skriver Thomas Risse (2010) om att den europeiska unionen under sin utveckling stött på många identitetskriser, både när fler medlemsländer tillkommit och när olika händelser utmanat EU. Utmaningarna kan exempelvis vara migrationsströmmar men även de konstitutionella problem som funnits inom EU, med medlemsländer som inte skriver under fördrag och skillnader i åsikter när det gäller EU:s regulativa grund. Risse beskriver att de utmaningar som funnits globalt, utanför EU:s gränser, har gett EU möjligheten att visa solidaritet exempelvis under finanskrisen på 1930-talet. Utmaningarna har gett EU möjligheten att visa solidaritet och det är av stort intresse att studera hur EU:s organ fungerar och arbetar under press. Francis Fukuyama (2012) menar att en egenskap som den europeiska identiteten besitter är att se skyldigheter och ansvar mot andra länder och regioner oavsett geografisk eller kulturell härkomst, vilket gör att solidariteten är en viktig del i uppvisandet och konstruktionen av den europeiska

identiteten. 2011-2016 års stora migrationsströmmar har satt press på EU och upprätthållandet av solidaritet till sin omvärld och därför blir vår studie ett viktigt tillskott till den tidigare forskning som finns inom området. I den europeiska historien finns det många exempel där EU använt sig av olika former av *den andre* då ofta i negativ bemärkelse. Dessa exempel blir också en viktig del i vår studie, då det inom migrationspolitiska frågor ofta handlar om hur *vi:et* och *den andre* förhåller sig till varandra. Hayden White (2000) pekar på att Europas historia har skapat främlingsfientlighet på många plan. Den europeiska historien består av både anti-semitism och rasism vilket har bidragit till att det inom många länder skett våld mot sin egen befolkning men även mot andra som tagit sig till landet. Iver B. Neumann (1999) menar att det efter Kalla krigets slut, slutet på 80-talet och början på 90-talet, fanns många oklarheter kring vilken som var den europeiska identiteten då den influerats av både öst och väst. Ju starkare den europeiska identiteten blev desto mer avstånd tog Europa från öst och diskursen blev starkt påverkad av exkluderandet av öststater och nationaliteter. De norra och centrala delarna av Europa drog sig enligt Neumann allt längre från östvärlden vilket skapar möjligheter att bedriva forskning kring nationalstater och andrefieringen som skett i Europa samt hur Europa påverkats av sitt eget konstruerande av sin identitet.

Följande forskning kopplas till EU:s makt i det globala samhället och hur denna kan kopplas till vår forskning om den europeiska identiteten. EU:s roll i den globala ordningen förklaras av vissa forskare, exempelvis Karen Smith (2003), som en föregångsregion. EU har en unik global position inom exempelvis handel och internationell politik vilket gör att EU ses som en normativ makt i samhället. 1992 skapades Maastrich-fördraget vilket samlade EU:s utrikespolitiska ställningstaganden och gjorde att EU fick ett gott rykte som en diplomatisk och principfast union som, till skillnad från exempelvis USA, såg till utrikes och säkerhetspolitik globalt sett istället för att endast skydda sina egna gränser mot hot utifrån. Fördraget bidrar starkt till den europeiska identiteten och tanken om att demokrati, internationell politik och mänskliga rättigheter ligger högt upp på EU:s agenda. Det finns däremot stora skillnader i hur pass mycket den europeiska medborgaren förknippar sig med den europeiska identiteten vilket enligt Fukuyama (2007) gör att det saknas en kollektiv identitet inom den europeiska kulturen. Den svaga kollektiva identiteten blir utmanad kontinuerligt då migranter kommer till Europa med en stark grundidentitet ofta byggd på kultur, nation och religionstillhörighet. Detta gör att den europeiska identiteten försvagas ytterligare även om den redan från början är svag. Även Samuel P. Huntington (2002) har tagit upp en liknande problematik i *Clash of Civilizations?* där han lyfter att den stora frågan på den framtida globala dagordningen kommer vara de stora krigerna mellan olika civilisationer och samhällen. Huntington menar att nästa stora krig inte kommer byggas på ideologiska eller ekonomiska grunder utan snarare kulturella skillnader mellan samhällen.

För att skapa en samtida och aktuell studie är det viktigt att granska den senaste forskningen som bedrivits på området. Nedan kommer vi redogöra för två olika forskare som skrivit om migration och fri rörlighet kopplat till mänskliga rättigheter. Avhandlingen *Migranternas medborgarskap: EU:s medborgarskapande från Romförhandlingarna till idag* skriven av Meriam Chatty (2015) behandlar medborgarskap i EU och den fri rörligheten inom EU som ifrågasätts allt mer och varför de som brukar rättigheten till fri rörlighet ofta kallas för sociala turister och EU-migranter. Chatty behandlar dessa frågor med utgångspunkt i migration och säkerhet och utgår från ett stort antal EU-dokument som fördrag och andra dokument från både Europeiska rådet och EU-kommissionen. Chatty ifrågasätter varför migranter ofta blir en säkerhetsfråga när det egentligen handlar om migranternas fri- och rättigheter och varför det finns mycket få studier kring detta men väldigt många kring säkerhetsfrågor kopplat till migration. Ytterligare forskning kring migranter och mänskliga rättigheter har gjorts av Cathryn Costello (2016) i *The Human rights of Migrants and Refugee in European law*. Boken ses som ett viktigt bidrag i dagens migrationskris då den studerar säkerhetspolitiska argument mellan EU:s medlemsstater och studerar den europeiska lagen med fokus på migration och flyktingfrågor. Lagar gällande ID-kontroller och migrationsstatus kan ibland utmana de mänskliga rättigheterna vilket studeras utifrån olika infallsvinklar, där alla rör migrationen till Europa och hur den kan diskuteras utifrån de mänskliga rättigheterna.

Den tidigare forskningen om identitet, identitet kopplat till EU och migration är bred och belyser många olika problematiker och aspekter. Dock fyller vår studie en forskningslucka, genom att undersöka hur *vi* och *dom* beskrivs inom EU:s migrationsdiskurs under åren 2011 till 2016, då detta inte tidigare studerats.

3. Teori

I detta kapitel kommer vi att förklara och diskutera begreppet identitet kopplat till teori. Vi kommer bygga ett teoretiskt ramverk som bygger på olika tankar om identitet och sedan se hur dessa kan kopplas till migration och nationer. Vår utgångspunkt kommer att vara en modernistisk syn på identitet, vilket innebär att identitet är något som konstrueras. Identitetskonstruktion är viktig i diskussionen kring hur vi skapar en gemenskap, som EU skapar inom sina gränser, och hur vi genom *andrefiering* skapar en motpol till oss själva att jämföra oss mot.

Professor Benedict Anderson, som forskat kring identitet och användningen av språk, har i sin bok *Imagined Communities* lagt fram modernistiska idéer kring att alla former av samhällen är inbillade eller föreställda politiska samhällen. Anderson menar att i princip alla samhällen består av människor som inte känner varandra men som ändå känner samhörighet med

varandra och därav kan det kallas för ett inbillat politiskt samhälle. Människor som tillhör samma samhälle känner en samhörighet till den skapade gruppen även om deras enskilda identiteter skiljer sig åt. Ernest Gellner etablerar en liknande problematik som Anderson men fokuserar istället på nationer och menar att det är tanken om nationalismen som skapar nationer och inte tvärtom. Det finns ingen tro på att det inbillade samhälle eller nation, som människor tillsammans bildar, är enväldigt eller fungerar utan koppling till andra länder. Argumentet att det endast finns inbillade politiska samhällen blir då ännu starkare eftersom även den mest inbitna nationalist inte anser att sitt land kan vara hegemoniskt i världsordningen (Anderson, 2006:6-7). Forskaren Peter van Ham menar att EU på många sätt vilar på samma grunder som en nationalstat med tanke på de konstitutioner och regulativa grunder som används inom unionen men också den gemensamma kultur som EU delar (van Ham, 2000). Att se EU som en nationalstat gör att tankarna kring hur identitet skapas inom en nation även går att applicera på hur den europeiska identiteten skapas inom EU:s migrationsdiskurs. Van Ham beskriver även att den europeiska identiteten bygger på en känsla av solidaritet och sammanhållning och att detta ofta är något som ses som självklart inom en nationalstat (van Ham, 2000).

3.1 Identitetsteori

Vissa forskare utgår från att identitet går att skapa inom en grupp eller ett samhälle utan någon motpol och andra forskare menar på att det måste finnas en motpol till sig själv för att kunna skapa sin egen identitet. Enligt Fred Dervin handlar det om att skapa stereotypa föreställningar om hur en annan person eller annan grupp av människor fungerar eller uppför sig vilket även kopplas till andrefiering (Dervin, 2012). Det är viktigt att vara medveten om att identiteter skapas på olika sätt i olika sociala miljöer och att en identitet är föränderlig. Sociologen och filosofen Zygmunt Bauman menar att det stora problemet med identitetsskapandet i postmodern tid är att vara öppen och föränderlig utan att tappa sin samhörighet (Bauman, 1996:19-20). EU behöver ta sig an nya utmaningar inom sin migrationspolitik och försöka förändra delar av den utan att störa den konstruerade samhörigheten mellan medlemsländer, EU och medborgare.

Utifrån den franska filosofen Paul Ricoeur finns det två tydliga identiteter att skilja mellan. Dessa grundar sig på de latinska orden *idem* och *ipse*. *Idem* handlar om ett ting, exempelvis en stol som är oföränderlig medan *ipse* handlar om människan, då denna är föränderlig oavsett tid. Det är viktigt att skilja på ting och människor i den historiska kontexten och förstå skillnaden mellan dessa när det gäller deras föränderliga identitet (Kristensson Uggla, 2012:83-87). P.E O'Neill skriver om samhällets olika identiteter och att diskussionen kring säkerhetsfrågor, exempelvis migrationsfrågor, har gått från att vara staternas egen fråga till att istället handla om vad EU som union bestämmer och lagstadgar. Förskjutningen i beslutsfattandet påverkar även identiteten inom medlemsländerna men även inom unionen. Ett

sätt att se på hur ett samhälle skapas är att se hur de sociala, kulturella och psykologiska delarna skiljer sig från de lagstadgade. Samhällsskapandet handlar om att se till hur ett samhälle byggts upp och på vilka värderingar, snarare än att se till dess konstitution och bygga tanken på samhället på den. Något som också räknas in när ett samhälle skapas är att det inte endast är fokus på att försvara sitt territorium utan även att försvara sin kulturella identitet. Samhället tillsammans skapar medlemmarnas identiteter samtidigt som samhällets medlemmar bygger upp samhället (O'Neill, 2006:324).

3.2 Skapandet av vi och dom

Människor letar efter samhörighet och identifierar sig med andra människor för att på så sätt skapa ett *vi*. Inom det självskapande *vi*:et känner människor gemenskap och lojalitet till varandra. Identiteten som utgör grunden mellan ett *jag* och den nationella identiteten skapas utifrån historiska händelser som urskiljer nationen från andra nationer eller andra samhällsgrupper (Langman, 2006:77). I och med samhörigheten gruppen skapar av gemensamma mål, erfarenheter eller upplevelser blir gruppen stark och sammanhållen. Inom studiet av nationalism kopplat till identitet har fokus hamnat på hur människor ser sig själva som en del av en nation. Den nationella identiteten skapar inte bara sammanhållning och samhörighet utan även gränser till andra och bestämmer därmed skillnader mellan *vi* och *dom* (Spencer, Wollman, 2002:55). Enligt Peter van Ham går det att se att EU lånat många delar av skapandet av en nationalstat för att bygga sin union (van Ham, 2000). Den europeiska unionen går därför att se som en nationalstat, med yttre gränser och gemensamma regelverk samt en sammanhållning med en solidarisk utgångspunkt. En nationalstat skapar även andrefiering för att ställa sig själv i förhållande till någon annan som skiljer sig från nationalstaten. Identitetsskapande bygger på en samhörighet samtidigt som den innebär en distinktion från den som är olik en själv. En gruppstillhörighet skapas genom en kategorisering för att kunna avgöra vilka som ska ingå i gruppen och vilka som får stå utanför. Här formas grupper av *insiders* och *outsiders* beroende på om de tillhör den samhörighet som gruppen skapat eller inte (Spencer, Wollman, 2002:58).

Alla sociala relationer, samhörigheter eller politiska grupper är konstruerade diskurser utifrån språkanvändning och maktutövning enligt statsvetarprofessorerna Ernest Laclau och Chantal Mouffe. Laclau och Mouffe's diskursteori är en återkommande utgångspunkt i uppsatsen eftersom deras forskning är relevant för vår identitetsteori, andrefiering och studiet av identitetsskapande. Laclau och Mouffe anser att *hegemoni* och *social antagonism* är viktiga begrepp för att förstå hur diskurser skapas men även för att ifrågasätta hur samhällen konstrueras och förklara andrefieringen som sker inom identitetsskapande. Enligt Laclau och Mouffe är det inte möjligt för en enskild aktör att skapa sin identitet utan någon motpol. Därför behövs andrefiering för att skapa sin egen identitet, för att jämföra sig med och för att projicera sämre egenskaper på. Som vi tidigare etablerat, utifrån van Ham's tankar om

andrefiering, går det att tillskriva andra aktörer, som nationer eller andra samhällen, sämre egenskaper och därmed tillskriva sig själv bättre egenskaper. Här introduceras begreppet *social antagonism* in i Laclau och Mouffe's diskursteori för att förklara hur identiteter hotas eller upplyfts genom andrefiering. Alla konstruerade samhällen måste därmed ha en outsider, liknande den Spencer och Wollman tar upp, eller en antagonist som hotar dem utanför sin egen formation för att både forma och stärka sin identitet. Antagonisten tillskrivs därmed egenskaper som är till naturen misslyckande eller bristande för att ens egen identitet indirekt ska beskrivas som starkare eller mer hegemonisk (Howarth, 2007:120-123). Mouffe anser att det skett en förskjutning i hur *den andre* beskrivs, då den tidigare sågs som annorlunda och någon att tillskriva negativa egenskaper men att *den andre* nu istället ses som något hotfullt och skrämmande (Mouffe, 1994:102-110). Alla motpoler måste dock inte anses som negativa eller bristande till sin natur utan kan ses som *den andre* utan att föra något negativt med sig (Winther Jørgensen, Phillips, 2000:55). Ett annat begrepp som är viktigt att nämna inom Laclau och Mouffe's diskursteori är *hegemoni*. Politiska praktiker och identiteter vävs här samman till att fungera som maktutövning och som nya samhällsordningar. Deras två kriterier för att hegemoni ska kunna bildas är att antagonism uppstått mellan olika samhällen eller nationer och att detta gör att gränserna som skiljer de olika samhällena åt är instabila och försöker upprätthållas (Howarth, 2007:125-127). Hegemoni, enligt Laclau och Mouffe, bildar en förklaring till sociala identiteter och varför dessa uppstår (Torfing, 1999:14). I vår analys kommer vi att granska hur EU-kommissionen beskriver och talar om *den andre* i olika sammanhang och undersöka vilka antagonister som beskrivs och hur EU beskriver deras hegemoniska ställning i den globala ordningen.

3.3 Identitetens ursprung

I tidigare delar av teorin har vi etablerat att begreppet identitet är mångfacetterat och komplext men vi behöver också gå in på identitetens ursprung. Det finns olika strömningar inom identitetsstudier och de två grundläggande är *primordialism* och *modernism*. Primordialism inom identitetsteorin handlar om att identitet inte är något människan skapar, utan något som hen föds med. Identiteten byggs inte upp eller förändras på grund av samhällsstrukturer utan är något som ligger i människans natur. Nationer är något som för människan är naturligt och ingenting som skapas, vilket gör att nationer bör liknas vid etniska grupper och hur de skapas (Smith, 2013:147). Anthony D. Smith har skrivit flertalet böcker om ämnet och jämfört primordialismen med modernismen och påvisat vilka svagheter som finns inom primordialismen jämfört med modernismen. Modernismen ser identitet som något som är uppbyggt, konstruerat och skapat av människan och dess samhällsstrukturer. Nationer använder sig av samhällsstrukturer som olika former av infrastruktur och kommunikationsmedel, utbildning för alla och möjlighet till politisk påverkan vilket gör att en nations identitet formas av dess samhällsstrukturer (Smith, 2013:13). Enligt Ernest Gellner är nationen och nationalismen ett modernt fenomen som behövs i det moderna samhället men

som tidigare inte var nödvändigt på samma sätt. I ett premodernt samhälle behövdes inte samma form av kommunikation eller samarbete mellan olika grupper av människor som det behövs idag. I det premoderna samhället behövs nya användningssätt för människor att nå information och staten står som ansvarig för sin nations utbildning. Dock är forskningen kring premoderna samhällen fokuserat på västvärlden och är inte lika etablerat inom fattigare delar av världen. En nation skapar sin egen befolkning och det kan därför vara problematiskt för en ny person som inte bär på samma identitetskonstruktion att etablera sig inom andra samhällen (Smith, 1988:10-11). Utgångspunkten i vår identitetsteori är att se identitet som något konstruerat och mer specifikt den europeiska identiteten som något EU konstruerar.

3.4 Ett gemensamt territorium

Territorium är en viktig del i skapandet av identiteter och även för skapandet av ett samhälle. Ett territorium utgör en stat eller ett lands eget område men är också förknippad med våld och maktutövning. Territorium kan beskrivas som ett område som dess stat är redo att försvara med våld och hot (Kristensson Ugglå, 2012:7). Det finns olika former av identitet, exempelvis kulturell eller social, men vårt fokus ligger på den nationella identiteten då den mest går att likna vid den som EU konstruerar. Varje gemensamt samhälle kan vara en enskild stat men kan även bestå av flera stater tillsammans och därmed skapa multinationellt territorium. Nationalidentiteten är i många stater hotad av företeelser som sociala, kulturella eller religiösa förändringar men den är även hotad av nationens egen överlevnad. I många fall där stater eller nationer är hotade blir nationalidentiteten starkare och mer framträdande för att skydda medlemmarna i sin grupp men även för att skydda nationalstaten (Nevola, 2011:34-36). Som tidigare tagits upp finner människor samhörighet med andra människor med liknande beteende eller mönster men samhörighet kan också skapas via att vi föds in i eller på annat sätt etableras inom ett och samma territorium. Människorna som tillhör en nation skapar en heterogen nationalidentitet som delas oavsett en människas mönster eller beteende då alla tillhör samma nation. Processen som en nationalstat går igenom för att skapa sin identitet är enligt Gaspare Nevola intressant för att studera hur territorium och identitet hör ihop med begreppet nationalstat (Nevola, 2011:30). Europas process för att forma en europeisk identitet har tidigare kantats av stora krig och andra former av utmaningar vilket både kan stärka deras identitet men ibland även skapa fragmentarisering inom den.

3.5 Uppsatsens placering inom identitetsteori

Vår utgångspunkt i hur en identitet skapas liknar till stor del Francis Fukuyamas idéer. Fukuyama menar att den identitet Europa delar idag inte liknar den som funnits för hundratals år sedan, utan att den utvecklas i takt med att samhället förändras (Fukuyama, 2012). Det modernistiska synsätt vi presenterat i teorin följer i linje med hur vi anser att den europeiska identiteten skapas och ligger till grund för hur vi kommer att studera den europeiska

identiteten under 2011-2016. Vi följer även Benedict Andersons tankar om hur ett samhälle är föreställt och även van Ham's idéer om att EU går att se som en nationalstat.

4. Metod

Den samhällsvetenskapliga forskningen har i många fall människan och relationen mellan människor som studieobjekt vilket ofta studeras utifrån vilka grupper människor tillhör och vad som skiljer dem åt. Även fenomen studeras på liknande sätt exempelvis makt, kultur, migration eller konflikt men även genom att se till hur texter är uppbyggda eller skapade. Forskare menar att vi genom studier av språk och hur vi talar om olika fenomen även kan kartlägga och förstå vårt sätt att tänka eller agera (Bergström, Boréus, 2012:17). Vår valda metod, diskursanalysen, är en analysform som studerar olika samhällsfenomen utifrån språket och dess grunder. Idéer som är skapade av människan behöver i grunden ett språk för att arrangera och förklara den sociala miljö eller konstruktion som ska förmedlas (Bergström, Boréus, 2012:354). Vidare kommer vi redogöra för vikten av vår kulturella förståelse för hur dokument från EU-kommissionen är uppbyggda och de olika dokumentens betydelse. Avslutningsvis kommer vi att genomföra en kritisk granskning av metoden och diskutera problematiken kring tolkande analytiska verktyg.

4.1 Diskursanalys

Diskursanalysen tillämpas inom samhällsvetenskapen och härstammar från lingvistik och semiotiken och används för att förklara, definiera och beskriva frågeställningar eller problem men också för att beskriva en större problematik inom ett forskningsområde. Användningen av diskurser har under senare år blivit mycket populärt inom samhällsvetenskapens olika discipliner på grund av västvärldens ökade intresse för marxistiska teorier och för användningen av lingvistik i forskning. Tvärvetenskapligt sett är diskursanalysen användbar för att kunna förklara och definiera problem inom specifika områden (Howarth, 2007:9-10). I vårt fall handlar det om att hitta en definition av den europeiska identiteten utifrån konstruktionen av *vi* och *dom* inom EU:s migrationsdiskurs. I denna uppsats studeras endast dokument publicerade och skrivna av EU-kommissionen vilket kan ses som problematiskt då det inte går att säga att EU:s identitetskonstruktion ser ut på samma sätt i alla olika organ. Dock är dokumenten från EU-kommissionen de mest beskrivande och då det är EU-kommissionens uppgift att främja EU:s allmänna intressen ligger stor del av EU:s identitet i just kommissionens dokument.

Diskursanalysen går att se som en stark reflektion av det sociala sammanhanget och som en utvidgad användning av strukturalismen och lingvistik. Diskursanalysen har utvecklats från att tidigare endast studera mindre texter till att studera större språkliga enheter och även

fördjupa och problematisera hur språket hanteras i empiriska arbeten. För att skapa uppsatsens diskurs kommer språkliga enheter vara det väsentliga och inte enskilda texter. Den språkliga enhet vi valt att studera blir kommissionens dokument från 2011 till början av 2016. Andra kvalitativa metoder fokuserar ofta på intervjuer för att skapa en uppfattning om verkligheten men diskursanalysen studerar istället användningen av språket vilket sker genom studier av texter, språk, bild eller tal. Alvesson och Sköldberg sammanfattar diskursanalysen som att den studerar "tal och texter som delar av sociala praktiker" (Alvesson, Sköldberg, 2011:459-460). Inom denna studie blir den sociala praktiken hur EU-kommissionen bygger sin agenda om migration och hur de skapar identiteter utifrån den.

Diskursanalyser skapas i många olika former och utföranden och kan ses som lika och ligga nära varandra men det finns stora skillnader i vilket analytiskt fokus som används. Vissa forskare anser att språket har fått en större betydelse sedan användningen av diskursanalyser ökat då fokus ligger på att just se hur språk förändras, används eller skapas. Laclau och Mouffe ser diskursen som ett sätt att förklara hur sociala miljöer eller sammansättningar har betydelse och vad de betyder för varandra och inom sig själva (Winther Jørgensen, Phillips, 2000:27; Howarth, 2007:10). Laclau och Mouffe's diskursteori har tagit inspiration från postmarxismen, strukturalismen och poststrukturalismen för att kunna applicera diskursanalysen på alla former av sociala konstruktioner och relationer. Deras diskursteori fungerar även för att se hur ett objekt eller en social konstruktion skapar sin identitet, beroende på dess diskurs och hur denna skiljer sig från andra objekt eller sociala konstruktioner (Howarth, 2007:117-118). Laclau och Mouffe menar att allt är *kontingent*, det vill säga föränderligt, och att handlingar kan ses som tillfälliga fixeringar av betydelser vilket påverkas av samhällets förändringar (Winther Jørgensen, Phillips, 2000:41-43). Enligt Laclau och Mouffe är diskursens helhet det som innefattar både de språkliga och icke-språkliga konventionerna. Det språkliga och icke-språkliga skapar tillsammans en helhet som sedan går att studera som en diskurs. Konventionerna handlar inte endast om tal och skrift, utan är endast delar av den helhet som skapar en diskurs (Bergström, Boréus, 2012:364). Att studera diskursanalysen som en helhet utifrån språkliga och icke-språkliga konventioner skapar en bredare förståelse för språkliga enheter och kontexter, som de dokument vi valt att studera från EU-kommissionen. Som en startpunkt för kommande analys är det viktigt att förstå tanken om politikens primat och hur den genom detta är överbyggnad i samhället. Antonio Gramsci menar på att det finns ett växelförhållande mellan basen och överbyggnaden, där den som påverkar den andre ständigt förändras (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:41). I vårt fall är den politiska överbyggnaden EU, som ger oss direktiv på hur vi ska handla och tänka vilket senare formar vårt samhälle och vår identitet.

4.2 Metodologisk utgångspunkt

Genomgående i litteraturen om diskursanalys syns ett mönster i att det inte finns ett tydligt verktyg eller ett förutbestämt tillvägagångssätt att använda i skapandet av en diskursanalys. Vi har valt att utforma ett eget analysverktyg att utgå ifrån för att kartlägga diskursen. I tidigare forskning kring identitet skapat utifrån diskursanalys finns bland annat Ulf Mörkenstam som skrivit om identitetsteorier utifrån Laclau och Mouffe samt Foucault om vad som räknas till den samiska identiteten och inte (Mörkenstam, 1999). Mörkenstams forskning visar att det är möjligt att skapa en diskursanalys utifrån olika teorier och därmed skapa ett eget analysverktyg att tillämpa.

Genom att studera dokumenten kommer vi kunna hitta den “bakomliggande verkligheten”, som diskursanalysen menar finns bakom lagar, förordningar och ageranden. Diskursanalysen menar att det behövs en förutsättningsfri granskning och att det inte går att skapa en verklighet av endast ett uttalande eller en text utan att liknande mönster behöver kunna ses och hittas upprepade gånger för att kunna analysera den bakomliggande verkligheten (Alvesson, Sköldberg, 2008:464). Diskursanalysen kan ses utgå från sex olika antaganden, där vissa av större relevans för vår studie kommer att användas och appliceras i vår analys. Dessa sex antaganden går ut på att se att användningen av språket har olika konsekvenser och funktioner men även att språket är konstruerat samtidigt som det är konstruerande. Alvesson och Sköldberg menar att det går att se att samma fenomen kan beskrivas på flertalet olika sätt, vilket vi belyser i vår studie angående exempelvis begreppet migrant. Variationen i vilket sätt ett fenomen beskrivs är något som bör studeras, samtidigt som det inte finns något exakt verktyg för att hitta något mönster i dessa variationer. Sammanfattningsvis är användningen av språket något som bör studeras ur ett konstruktivt men flexibelt perspektiv (Alvesson, Sköldberg, 2008:465). Utifrån dessa antaganden bygger vi vårt analytiska tillvägagångssätt för att hitta fenomen och variationer på begrepp inom EU:s migrationsdiskurs.

Utifrån ovanstående metoder bryter vi ner vår analys till två fundamentala delar som går hand i hand med varandra. Den första delen är diskursen i sin helhet och de centrala tankegångarna inom den. I vår analys presenterar vi de centrala argumenten och begreppen som genom migrationsdiskursen är kontinuerliga och binder samman diskursen. De centrala utgångspunkterna i migrationsdiskursen utgör analysens rubriker. Den andra delen är att se hur det utifrån dessa centrala tankegångar konstrueras bilden av vilka *vi* och *dom* är inom diskursen. *Vi* och *dom* är beroende av varandra och i vår analys har vi valt att inte separera dem från varandra utan visa på att de förklaras utifrån varandra. Analysverktyget kommer hjälpa oss att sammanfatta och karaktärisera dragen för den europeiska identiteten inom EU:s migrationsdiskurs.

4.3 Alternativ metod

Som tidigare nämnts finns det flera olika metoder för att angripa en diskurs. I arbetet skulle vi därför kunnat använda oss av ett annat diskursanalytiskt ramverktyg men då fokuserat på ett annat perspektiv. Studien skulle kunna grunda sig i vad som kallas *diskurspsykologi* eftersom det även inom denna genre är jaget som studeras och hur identitet skapas och konstrueras. Diskurspsykologin är ett angreppssätt vilket har utvecklats utifrån socialpsykologin där texter och språk ses som konstruktioner av världen och som en orientering mot de sociala handlingarna (Winther Jørgensen & Phillips, 2000:97). Ytterligare en alternativ metod skulle vara att granska hur implementeringen av EU-kommissionens lagförslag eller meddelanden faktiskt sker i verkligheten och hur diskussionen kring den europeiska identiteten ser ut under processen. Att studera implementering skulle kunna genomföras genom en policyprocess där problemet skulle vara de stora migrationsströmmarna och initiering och beslutsfattande skulle utgöra två andra delar inom olika EU-organ (jfr. Bengtsson, 2012:31).

4.4 Metodkritik

Diskursanalysen är en relativt nyligen accepterad metod inom samhällsvetenskapen och Bergström och Boréus menar på att det finns vissa problem med användningen men att den även bör ges fördelar. Diskursanalysen ser till den bakomliggande verkligheten till olika sociala enheter vilket gör att den kan fånga upp meningen bakom innehållet. Kvalitativ forskning får ofta kritik för att den fokuserar på makt och framförallt den tredje formen, makten över tanken. Även diskursanalyser har fått den typen av kritik eftersom den tredje makten kallas ofta för den dolda makten som enligt vissa forskare inte existerar i vissa tillstånd. Om en diskursanalys fokuserar på att leta efter maktförhållanden där dessa inte existerar blir studien irrelevant. I denna studie finns ett tydligt maktförhållande, som i flera fall är beroendeförhållanden, som är intressant att studera. Det är också viktigt att vara tydlig med hur ens analysverktyg fungerar och hur forskaren valt att forma detta för att göra det tydligt för fortsatt forskning eller för läsaren att förstå processen att bygga detta analysverktyg (Bergström, Boréus, 2012:399-406).

I vår kvalitativa studie har vi studerat dokument som inte är föränderliga, då de är publicerade under en viss tidsperiod, vilket gör att studien får en hög *reliabilitet*. Genom att materialet är publicerat och lättillgängligt via EUR-Lex stärks reliabiliteten då möjligheten att studera samma dokument finns. Studien har vissa reliabilitetsproblematiker med tanke på att det är en tolkande studie, där vi studerat språkliga enheter, men genom att vi båda kommit fram till liknande slutsatser stärkes reliabiliteten (jfr. Bryman, 2011:352). Att vi båda kommit fram till liknande slutsatser utifrån de studerade dokumenten visar på att studien har en hög *intersubjektivitet*, vilket handlar om att det från början finns ett starkt teoretiskt ramverk för att nå liknande resultat (Bergström, Boréus, 2012:40-41). Ett annat begrepp inom metodkritik

är *validitet*, vilket i vårt fall handlar om hur studiens resultat går att generalisera till andra sociala miljöer. Det finns vissa problem med att stärka validiteten inom kvalitativ forskning och specifikt inom diskursanalyser då varje undersökning är unik och skiljer sig från varandra, både med sociala miljöer och tillvägagångssätt (Bergström, Boréus, 2012:405). Studien går dock att applicera på andra miljöer inom EU, exempelvis integrationsdiskurser, men det finns vissa problem med att applicera den i en större kontext utanför EU:s institutioner och organ. Problematiken i att applicera den i en kontext utanför EU utgår från att uppsatsen är skriven ur ett eurocentriskt perspektiv som fokuserar på europeisk identitet, även om uppsatsens identitetsteori är formbar till andra studier. Transparens och öppenhet är viktiga delar inom kvalitativa studier och i vår studie visar vi tydligt vilka dokument vi studerat, hur vi hittat dessa och hur vi kommer fram till vårt resultat samt vår tolkning av empirin.

4.5 Material

För att genomföra en diskursanalys på ett trovärdigt sätt bör arbetet inledas med att skapa *kulturell kompetens* vilket innebär en grundförståelse för det specifika studieobjektet, vilket i vårt fall är EU-dokument inom migrationsdiskursen. Den kulturella kompetensen är avgörande för att förstå diskursen som ska studeras och för att studien ska genomföras på rätt sätt. Kompetensen ska bestå av en förståelse för hur materialet är uppbyggt och hur olika konventioner ser ut inom diskursen (Neumann, 2003:47). I vår diskursanalys innebär detta att öka vår förståelse för hur EU-dokument tas fram som språkliga praktiker. Vi kommer därför göra en presentation av vårt material för att visa vår grundförståelse men också ge studien en större validitet och reliabilitet inför framtida studier. Då en diskurs är en konstant omvandling av betydelser är denna del i vår uppsats mycket viktig och utgör ett sätt för oss att säkerställa vår forskning.

4.5.1 Förståelse för EU-dokument

För att förstå migrationsdiskursen och få en överblick över hur EU arbetar med sina dokument är det viktigt att ha en grundförståelse för vissa betydande termer. Nedan kommer vi klargöra vissa termer men även tydliggöra var vi hittat information, dokument och fakta om EU. Alla medborgare i EU-länder har, enligt artikel 15 i fördraget om Europeiska Unionens Funktionssätt, rätt till att läsa och få tillgång till handlingar och dokument från Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Denna medborgerliga rätt gör att alla handlingar vi kommer att studera finns tillgängliga för alla som är medborgare i ett av EU:s medlemsländer (EU-kommissionen:a). Dokumenten som studeras är utgivna av EU-kommissionen i form av meddelanden och rapporter till framförallt Europaparlamentet men även till andra instanser inom EU. Dokumenten från kommissionen är mer beskrivande och utförliga än dokument från andra EU-institutioner, vilket gör att det finns mer material att analysera och undersöka i förhållande till den europeiska identiteten. Vi har studerat 13

dokument (se bilaga 1) under tidsperioden 23 februari 2011 till 4 mars 2016. De EU-dokument vi studerat är översatta till svenska av Rådets svenska språkenhet, Kommissionens svenska språkavdelning och Europaparlamentets svenska översättningsenhet. Översättningarna ska ha samma stilmässiga form som i originalspråket och ska följa den ursprungliga dispositionen. Detta gör att översättningar till svenska från originalspråket i EU-dokument är säkra och inte påverkar innebörden av texten då även begreppsöversättningar är standardiserade på EU-nivå (EU-kommissionen, 2013). För att hitta, sortera och kartlägga EU-dokument finns ett *Celexnummer* kopplat till varje dokument. Celexnumret anger vilken sektor dokumentet utgavs från, vilket årtal, vilken rättslig form och vilket löpnummer dokumentet har i ordningen (EU-kommissionen:c). I denna studie kommer vi att studera dokument från sektor 5, vilket innebär att dokumenten är *förberedande rättssaker*. Vidare kommer vi enbart studera *KOM/COM-dokument*, vilka är dokument från EU-kommissionen till rådet eller andra EU-institutioner (EU-kommissionen:b). För att söka dessa dokument har vi valt att endast använda oss av sökbasen EUR-Lex som är EU:s egna sökbas för dokument som ska finnas tillgängliga för alla EU-medborgare (EUR-Lex). Sökningen på EUR-Lex kan begränsas till årtal och till vissa begrepp, ord, termer, dokumentnummer samt till vilka sorts EU-dokument vi vill hitta. I våra sökningar har vi sökt på dokument mellan 2011-2016 med ordet migration i rubriken och endast KOM/COM-dokument. Inom de dokument vi hittat genom våra sökningar har det funnits andra dokument i fotnoter vilka vi också studerat.

5. Analys

I kommande del av uppsatsen redovisas och analyseras studiens empiri utifrån uppsatsens syfte, teori och metod. Analysen tar utgångspunkt i uppsatsens frågeställning som fokuserar på migrationsdiskursen och hur EU framställer sig själva som *vi* och den andra som *dom*. Utifrån vårt diskursanalytiska tillvägagångssätt har vi kartlagt olika centrala utgångspunkter som EU-kommissionen använder sig av för att beskriva den europeiska identiteten. Det är viktigt att klargöra att EU inte talar om någon europeisk identitet men att den ofta syns mellan raderna i förhållande till de centrala utgångspunkterna vi nämnt i kapitlet "Metod". De centrala utgångspunkterna utgör analysens rubriker vilka har vuxit fram efter att vi studerat dokumenten. Rubrikerna samlar de ämnen där EU beskriver sig själva och de andra och därmed öppnar upp för diskussion kring hur deras identitet skapas. Rubrikerna är *Solidaritet och ansvarstagande*, *Territorium*, *Gemensamma regelverk*, *Välfärd och utveckling*. Den sista rubriken *Vem är migranten?* fokuserar på hur EU beskriver migranten och hur antagonismen påverkar den europeiska identiteten inom diskursen.

5.1 Solidaritet och ansvarstagande

Begreppet solidaritet används när det gäller medlemsstater, relationen mellan EU och migranter men även för att förklara EU:s migrationspolitik som helhet. I kapitlet "Tidigare forskning" lyfts att solidaritet tidigare använts för att studera och beskriva den europeiska identiteten. Inom solidaritetsbegreppet samlas även relaterade begrepp som samarbete, ansvar och skyldigheten att hjälpa andra. I *Meddelande om migration 2011* förklaras vid upprepade tillfällen att medlemsländer bör vara solidariska och skapa rättvisa ansvarsfördelningar mellan varandra gällande migrationspolitiken. Det finns tecken på att samarbeten mellan medlemsländerna inte tidigare fungerat som tänkt och att meddelandet från 2011 är en viktig startpunkt för att migrationen ska fungera och vara solidariskt utformad. I samma meddelande beskrivs att det är problematiskt att det inte finns tillräckliga verktyg inom EU för att nå en solidarisk migrationspolitik och att mycket arbete finns att göra för att medlemsländerna ska kunna ha förutsättningar för att utveckla dessa verktyg (KOM (2011) 248). Utifrån Stockholmsprogrammet som antogs 2009 formas även 2011 års migrationspolitik på flertalet sätt. I *Årsrapport om invandring och asyl 2011* hänvisas till Stockholmsprogrammet² och vikten av solidaritet och ansvarstagande genom att skriva:

"En av EU:s grundläggande politiska målsättningar är att utveckla en framsynt och heltäckande europeisk migrationspolitik som bygger på solidaritet och ansvarstagande."

(KOM (2011) 291)

Begreppen *framsynt* och *heltäckande* förklaras inte mer utförligt än i citatet ovan och då med koppling till solidaritet och ansvarstagande. Begreppen är uppenbarligen av stor betydelse för EU:s beskrivning av sin migrationspolitik men får aldrig någon konkret definition. Vidare i årsrapporten visar EU tydligt att ansvar är något som ligger hos både medlemsstaterna och de lagliga migranterna som kommer till Europa för att söka skydd. Stort ansvar läggs på medlemsstaterna och migranterna för att skapa rätt förutsättningar för EU:s migrationspolitik. I *Utvärdering av EU:s återtagandeavtal* beskrivs en stor motvilja från vissa medlemsländer att följa EU:s direktiv när det gäller mottagande av tredjelandsmedborgare, vilket försvårar EU:s gemensamma migrationspolitik (KOM (2011) 76). Utvärderingen visar på att det finns problem mellan EU och medlemsländerna när det gäller solidaritet och ansvarstagande vilket också påverkar den europeiska identiteten och det *vi* som EU vill skapa. Skapandet av identitet bygger på att gruppen tillsammans har gemensamma värden och arbetar mot samma mål, vilket även gäller EU. Om de gemensamma värdena och målen motarbetas av medlemsländer påverkas den europeiska identiteten och fragmentarisering uppstår mellan EU och medlemsländerna vilket försvagar deras gemensamma identitet. EU är beroende av att

² *Stockholmsprogrammet* är en färdplan för EU:s arbete för frihet, rättvisa och säkerhet som antogs av EU:s medlemsländer i maj 2010 (Stockholmsprogrammet, 2010).

medlemsländerna arbetar mot samma mål och följer EU:s migrationspolitik för att den ska gå att genomföra. Tankarna går att koppla till Gramsci's teori om förhållandet mellan basen och överbyggnaden eftersom EU är beroende av medlemsstaterna men att medlemsstaterna även är beroende av EU för att klara av utmaningar inom migrationen.

I *En övergripande strategi för migration och rörlighet 2011* förklaras EU:s strategiska mål för hanteringen av migration och rörlighet i samarbete med tredjeländer och hur detta kan främjas och förbättras. Här talas om solidaritet mellan EU och tredjeländer men även solidaritet till migranter och att detta bör stärkas för att skapa en effektiv migrationspolitik med gynnsamma resultat för EU (KOM (2011) 743). Strategin visar att det för EU är viktigt att migrationen används för att utveckla EU och att migrationens effekter bör gynna EU. Även om EU pratar om solidaritet till migranter ligger ofta fokus på att migranter ska vara med i utvecklingen av EU och mindre fokus läggs på de mer humana aspekterna av solidariteten till migranterna. De mer humana aspekterna lyfts däremot upp vid FN:s högnivådialog där EU trycker på vikten av maximerandet av migrationens bidrag och bekämpandet av främlingsfientlighet, diskriminering och rasism. EU beskriver också att "respekten för migranternas och flyktingars rättigheter är ett centralt inslag i EU:s politik" (COM (2013) 0292). Uttalanden som dessa visar på att EU anser att det är en viktig del i migrationspolitiken att migranter ska behandlas med respekt och grundläggande mänskliga rättigheter men det tas inte upp i samma utsträckning förrän i samarbete med FN. I samma dokument nämns att mänskliga rättigheter ska ligga till grund för EU:s strategi för migration och rörlighet och att detta alltid bör finnas med i EU:s skyldigheter till migranter. EU beskriver sin migrationspolitik som en "modern politik till skydd för migranternas rättigheter" (COM (2013) 0292). I andra studerade EU-dokument finns inte samma fokus på migranternas rättigheter, även om det stundtals nämns. Genomgående ligger mycket fokus på solidaritet till migranter genom att skapa utvecklingsmöjligheter för EU och för att ta tillvara på den kompetens som kommer till Europa.

Gällande solidaritet finns även aspekter om samarbeten och partnerskap med andra länder, exempelvis tredjeländer eller andra relevanta regioner. EU beskriver ofta sig själva som ledande inom internationell- och migrationspolitik och detta återspeglas inom samarbeten med andra aktörer. Samarbeten utanför de yttre gränserna är något EU lyfter fram som essentiellt för att motverka irreguljär migration och för att stödja utvecklandet av tredjeländer i krissituationer liknande de som uppstått sedan arabiska våren. Det finns en vilja och ett behov av att bygga ett starkt förtroende mellan EU och tredjeländer för att hitta lösningar och skapa förståelse för migrationsströmmarna men även för att förhindra irreguljär migration och främja frivilligt återvändande. I många dokument beskrivs bilaterala dialoger mellan EU och tredjeländer samt hur dessa har skapat nya förutsättningar för båda parter. I *En europeisk migrationsagenda 2015* förklaras att samarbeten utanför de yttre gränserna är en förutsättning

för att migrationspolitiken ska gå att genomföra. Kommissionen skriver att det är EU:s uppgift att engagera människor utanför sina gränser för att kunna genomföra en hållbar migrationspolitik (COM (2015) 240). I *Rapport om genomförandet av den övergripande strategin för migration och rörlighet 2012-2013* beskrivs hur EU tagit lärdomar utifrån dialogerna med tredjeländer och vad EU tagit till sig för att ytterligare stärka samarbeten och solidariteten till tredjeländer. Strategin bör ses som ett solidariskt tecken från EU och påvisar att EU förstått att det finns mycket nyttig information att hämta från tredjeländerna eftersom EU själva förklarar att migrationsproblematiken inte går att lösa på endast europeisk nivå. Dock finns ett stort problem enligt EU att medlemsländerna inte bidrar i de viktiga dialogerna med tredjeländer på det sätt EU önskar (COM (2014) 96). Oviljan att samarbeta bidrar till skapandet av ett instabilt *vi* och EU framstår inte som en enhet utan snarare som splittrat. I *En europeisk migrationsagenda 2015* framgår det att det behövs en gemensam strategi för alla medlemsländer för att ta sig an migrationen, vilket gör att den europeiska identiteten är på väg mot att bli starkare och mer enhetlig än tidigare (COM (2015) 240).

Solidaritet i *En europeisk migrationsagenda 2015* beskrivs mer utförligt med fokus på migranternas upplevelser och historia än i tidigare lästa dokument. Här framgår att det är viktigt för EU att ta hänsyn till och visa respekt för varje migrants historia, vilket är en skillnad från tidigare dokument där det varit mer fokus på solidaritet mellan medlemsländer och EU. Solidariteten är fortfarande en central del av migrationspolitiken men begreppet har nu vidgats. I migrationsagendan lyfts hur viktigt det är att EU tillsammans för en gemensam migrationspolitik. Genom följande citat förklaras vikten av solidaritet och samarbete samt hur detta måste fungera för att skapa en hållbar migrationspolitik:

“Vi måste återställa förtroendet för vår förmåga att samla europeiska och nationella insatser för att hantera migration, för att uppfylla våra internationella och etiska skyldigheter samt för att samarbeta på ett effektivt sätt, i enlighet med principerna om solidaritet och delat ansvar.

Ingen medlemsstat kan effektivt hantera migrationen på egen hand. Det är tydligt att vi behöver en ny strategi med starkare europeisk förankring”.

(COM (2015) 240)

Den nya strategin med en starkare europeisk förankring får ingen ytterligare förklaring än denna. Utifrån citatet finns problem med förståelsen för vad en europeisk förankring betyder. Det som går att läsa mellan raderna är här samma som tidigare, att det är solidariteten som ligger i fokus för en starkare europeisk förankring. Det visas tydligt hur viktigt det är för EU att alla medlemsländer strävar åt samma håll och visar solidaritet gentemot varandra men att detta även inbegriper alla EU-organ. Situationen för medelhavsområdet, där stora landskriser uppstått och många migranter funnit tillflyktsort, har visat att EU:s medlemsländer och organ måste visa solidaritet till dessa länder för att skydda EU men också för att visa

medelhavsländerna att de ges det stöd de behöver (COM (2015) 240). Det finns en central del i EU:s ansvarsfördelning mellan medlemsländer att de länder som fått ta emot störst antal migranter och fått stå för det största trycket bör få bättre stöd av resterande medlemsländer. För att EU ska kunna upprätthålla samarbeten samt skapa en fungerande ansvarsfördelning måste solidariteten vara stark. Det är viktigt för EU att ansvar och solidaritet går hand i hand och de förklarar att en solidarisk migrationspolitik är något de vill kunna visa upp för världen och vara ett föregångsexempel inom (COM (2015) 490). Det är tydligt att det skett en förskjutning angående solidaritet från 2011 till 2016. 2011 talades det om solidaritet mellan medlemsländer och tydligt ansvarstagande för att 2015-2016 även handla om solidaritet till migranter och i förhållande till tredjeländer.

5.2 Territorium

I teorin har tidigare etablerats att territorium utgör en viktig del i skapandet av en nationell identitet och vikten av att skydda sina egna territoriella gränser. Territoriell identitet är av stor vikt för EU och deras strategier för upprätthållandet av deras inre och yttre gränser. Beskyddandet av gränser är en central del i EU:s migrationspolitik med mycket fokus på hur de yttre gränserna ska skyddas utan att den inre rörligheten förhindras. Gränsförvaltningen har sin grund i Schengenavtalet³ och bidrar till en förenklad rörlighet när det gäller personer och varor inom Schengenområdet, vilket gör EU:s handel starkare och utgör en viktig del av den europeiska identiteten i förhållande till omvärlden. EU:s territorium har på många sätt blivit utmanat under 2011-2016. Under 2011-2014 finns inte mycket skrivet om förvaltningen av de yttre eller de inre gränserna men har blivit en central del i 2015-2016 års dokument.

Det finns inte någon exakt definition om vad EU:s territorium utför då det i vissa fall appliceras på Schengen-området och i andra fall de gränser som tillhör världsdelen Europa. De yttre gränserna kan hänvisas till EU som territorium men även till medlemsländers territorium. Intressant är att se till att EU tar upp Ukraina vid flera tillfällen, trots att Ukraina inte ingår i EU men ligger i världsdelen Europa. Ukraina tas upp i diskussionen om global fattigdom och vad EU som en global aktör bör göra för att hjälpa. EU skriver själva att fattigdom inte tar slut vid de nationella gränserna (COM (2015) 240). Det är intressant att undersöka hur territorium tas upp vid flera tillfällen men att definitionen är olika beroende på sammanhang. Liknande tendenser som Neumann (1999) forskat kring, det vill säga EU:s uteslutande av länder i Europas östliga delar, finns att hitta även här. Ukraina räknas ibland som en del av EU:s globala politik men utesluts inom vissa frågor, vilket är intressant för skapandet av den territoriella identiteten och gör att den kan verka instabil. Detta för oss in på EU:s yttre gränser och deras förvaltning av dessa gränser.

³ *Schengenavtalet* är ett avtal som skapades 1985 och ligger till grund för EU:s fria rörlighet inom Schengenområdet. Även vissa länder utanför EU har skrivit under avtalet (EU-upplysningen, 2016)

5.2.1 Yttre gränser

“EU:s yttre gränser har till syfte att skydda EU-medborgarna och deras familjemedlemmar och garantera en smidig gränspassage för dem och för alla tredjelandsmedborgare som kommer till EU inom ramen för överenskomna regler”.

(KOM (2011) 248)

Ovanstående citat ur *Meddelande om migration 2011* visar tydligt hur de yttre gränserna är tänkta att förvaltas och vilka migranter EU vill välkomna till sitt territorium samt till *vi:et*. EU visar här att de yttre gränserna ska skydda medborgarna från *den andre* vilket skapar en tanke om migranter som antagonister. De överenskomna regler EU skriver om hänvisar till reglerna kring legala och irreguljära migranter. Gränsen till medelhavet och de nordliga afrikanska länderna som befunnit eller befinner sig i någon form av emigrationssituation är av stor vikt att skydda och förvalta enligt EU, då många finner sin flyktväg över Medelhavet. Det är för EU tydligt att samarbeten över de yttre gränserna är viktiga för att nå resultat och EU vill även speciellt hjälpa medborgare som står upp för demokrati och mänskliga rättigheter i utsatta länder (KOM (2011) 292). Samarbetet och viljan att hjälpa visar på att EU vill hjälpa utanför de yttre gränserna även om det kan visa sig vara av egoistiska skäl. Andra sätt som EU visar upp försvaret av sitt territorium är att skicka hjälp till de medlemsländer som behöver den mest, exempelvis Grekland. EU är tydliga med att medlemsstaterna bör visa solidaritet genom att skicka asylexperter, resurser och hjälp till utsatta delar av EU:s territorium. EU vill föra en politisk dialog med “berörda parter” för att förbättra samarbetet och förbindelserna och dialogen kommer att utvecklas vidare enligt dokumentet från 2011 (KOM (2011) 292).

De yttre gränserna och gränskontrollerna som införts främjar minskningen av den irreguljära migrationen och effektiviserar det frivilliga återvändandet. Gränserna skapar möjligheter för EU att bibehålla den fria rörligheten samtidigt som lagliga migranten kan hitta en väg in till EU (KOM (2011) 743). I de studerade dokumenten syns tydliga skillnader mellan vilka som är välkomna in till EU:s territorium och vilka som inte är det. Det finns dock flera exempel på stycken i dokumenten som visar på att EU vill föra en human migrationspolitik:

“Den övergripande strategin för migration och rörlighet bör dessutom vara inriktad på migranterna. Migrationshantering handlar i grunden inte om ”strömmar”, ”antal” eller ”migrationsvägar”, utan om människor. “

(KOM (2011) 743)

I *En europeisk migrationsagenda 2015*, som är ett vägledande dokument inom EU:s migrationspolitik, finns fyra pelare som etablerar EU:s fokusområden och handlingsplaner för migrationspolitiken. Den andra pelaren *Gränsförvaltning - rädda liv och säkra de yttre*

gränserna tar upp förstärkningen av kustbevakning i Medelhavet, av Frontex⁴ och Eurosur⁵ och hur samarbetet kommer kunna rädda liv. Genomgående i dokumenten tas de yttre gränserna upp och hur viktigt det är att försvara dem. Det beskrivs hur EU vill skapa en gemensam politik för sin gränsförvaltning och hur denna ska bli så hållbar som möjligt. Dock sätter ett svagt förtroende till EU:s system käppar i hjulen för hur en gemensam politik ska kunna genomföras. Problemet finns även mellan medlemsstater där det bristande förtroendet påverkar både medlemsstaterna själva men även EU i stort (COM (2015) 240). Återigen finns problemet med ett försvagat *vi* där alla inte strävar åt samma håll eller har samma mål. Splittringen påverkar den europeiska identiteten och gör att EU i stort blir försvagat både som föregångsexempel inom internationell politik men även i det aktuella läget i Europa. Vidare i andra dokument läggs ytterligare fokus vid hur viktiga de yttre gränserna är för att bibehålla en fungerande migrationspolitik i området och att detta är en av de viktigaste punkterna för EU:s migrationspolitik 2015 och framåt (COM (2015) 490). I *Meddelande om migration 2011* förklarar kommissionen vikten av att kontrollera och förvalta sina yttre gränser och hur viktigt detta är för EU:s territorium. Eftersom det inte finns några inre gränser inom EU, bortsett från medlemsländernas gränser, behövs omfattande kontroll på vilka som rör sig inom de yttre gränserna (KOM (2011) 248). Kontrollen över de yttre gränserna kopplas starkt till identitetsskapande, där bibehållandet av ett tryggt territorium är mycket viktigt och skapar en nationalstatskänsla inom området. Utifrån Kristensson Ugglå (2012) går det att se att territoriet är en viktig del att försvara för att bibehålla sin identitet.

5.2.2 Inre gränser

EU:s inre gränser är, som de yttre gränserna, inte exakt definierad då den hänvisar till olika gränser vid olika tillfällen. Ibland syftar den inre gränsen till EU och Schengenområdet och ibland till medlemsländernas egna territorium. Det finns flera exempel på medlemsländer som tagit unilaterala beslut om sina egna gränser, där vissa länder valt att sätta upp tillfälliga gränskontroller som försvårar den inre rörligheten som ses som en av EU:s viktigaste identitetssymboler (KOM (2011) 248). De unilaterala beslut medlemsländerna tagit säger emot EU:s grunder men behövs enligt kommissionen för att skapa hållbara gränser och för att medlemsländer som tagit emot många migranter ska få en möjlighet till att klara av utmaningen. Medlemsländernas handlande sätter stor press på bibehållandet av den europeiska identiteten med sin fria rörlighet utan att de tillfälliga gränskontrollerna försvagar den. Enligt *FN:s högnivådialog* bör den fria rörligheten ses som utvecklande och positivt för EU:s framtid. Dialogen visar även på att det finns utmaningar med den fria rörligheten, kopplat till gränskontroller och förminskad rörlighet inom de yttre gränserna men i stort är de

⁴ *Frontex* kontrollerar och samordnar EU:s yttre gränser mot icke-medlemsländer och startades 2004 (EG nr 2007/2004)

⁵ *Eurosur* skapades 2013 och är det tekniska systemet som *Frontex* använder för att kontrollera Schengenrådets yttre gränser (*Frontex*, 2016)

inre gränsernas möjlighetsgörande för en fri rörlighet något EU bör ses som utvecklande (COM (2013) 0292). Den fria rörligheten utgör en stor del av den europeiska identiteten och etablerar EU:s unika ställning i världen vilket även stärker den europeiska gemenskapen. Det märks tydligt att EU är stolta över den fria rörligheten och Schengenavtalet vilka bidrar till ekonomiska, sociala och kulturella fördelar för Europas utveckling. O'Neill (2006) talar om att den kulturella identiteten även går att hitta inom EU:s profilering som en region med fri rörlighet. Schengenavtalet och den fria rörligheten bidrar till att skapa en starkare kulturell identitet inom EU:s territorium vilket även stärker den europeiska identiteten i stort. Även att kompetens och utbildning frodas inom Schengenområdet tack vare den fria rörligheten är något som mycket fokus läggs på vid diskussioner om betydelsen av EU:s inre gränser. EU ser sig själva som en inspirationskälla och ett unikt exempel på att utnyttja regionala och lokala resurser för att utbyta kompetens mellan stater (COM (2013) 0292). Denna unika ställning som EU lyfter fram att Europa har skapat visar på att vi skiljer oss från andra regioner, vilket ska ses som positivt för Europa, men skapar även ytterligare distans till *den andre*. Dessa skillnader mellan EU och andra regioner stärker den europeiska identiteten, känslan av ett *vi* bortom de nationella gränserna, och medborgare väntas känna sig stolta över att vara en europeisk medborgare även om det bidrar till att *den andre* föreställs allt mer antagonistisk.

Förslaget att omplacera stora mängder migranter till andra länder i EU från särskilt utsatta länder beskrivs som en solidarisk handling mellan medlemsstaterna. Det är en viktig del enligt EU för att fortsätta skapa en hållbar ansvarsfördelning som de värnar om att stärka. Medlemsländerna valde att följa EU:s förslag och genomförde dessa omplaceringar (COM (2015) 490). Det finns tydliga tecken på att medlemsländerna vill hjälpa varandra och visa sig solidariska genom att ta ansvar och fördela migranter mellan sig. Genom ansvarsfördelningen förstärks den europeiska identiteten där den tidigare blivit försvagad genom bristande förtroende mellan medlemsländerna. De inre gränserna tillsammans med den fria rörligheten är något EU vill vara ett föregångsexempel inom och detta bidrar till att utveckla EU:s migrationspolitik och de menar på att:

“Frånvaron av inre gränser bör gå hand i hand med utvecklingen av en gemensam politik för asyl, invandring och kontroll av de yttre gränserna som grundar sig på solidaritet mellan medlemsstaterna och som är rättvis för tredjelandsmedborgare”

(COM (2016) 120)

5.3 Gemensamma regelverk

Tidigare har vi diskuterat hur viktigt det är för EU att skapa gemensamma normer och att medlemsländerna tillsammans med migranterna bör sträva mot samma mål och ha liknande värderingar. Gemensamma normer och regelverk tas upp i flera olika sammanhang vare sig

det gäller asylsystem, yttre gränser, integration eller migrationspolitiken i stort. Strävan mot att skapa gemensamma regelverk utgör en grund i skapandet av en stark och hållbar europeiska identitet och en stark *vi*-känsla. 2008 skapades en strategi för gemensamma regelverk inom migrationspolitiken och det finns stora delar med i dokumenten från 2011. Kommissionen menar att det behövs en starkare migrationspolitisk strategi inom EU för att skapa en kultur som delas av alla organ och medlemsländer. Kommissionen menar att en gemensam strategi skapar bättre förutsättningar för EU att fungera, inte bara för att hantera migrationen (KOM (2011) 742). Den gemensamma strategin ska skapa normer som ska delas av alla berörda parter för att hindra medlemsländer att ta unilaterala beslut om exempelvis gränskontroller eller andra beslut som inte delas av den europeiska unionen (KOM (2011) 248). Strategin är intressant ur ett identitetsperspektiv, att EU diskuterar att skapa normer och en liknande kultur för att få medlemsländerna att inte ta egna beslut utan följa de riktlinjer eller normer som EU valt att sätta upp. När dokumenten från 2011 skrevs fanns ingen gemensam strategi för hanteringen av migranter eller ansvarsfördelning mellan medlemsländer men var då på väg att utarbetas för framtiden (KOM (2011) 248). Från 2015 går det att se att EU anser att de hittar gemensamma normer för hur asylsökningar ska tas hand om och även hur de mänskliga rättigheterna ska upprätthållas för varje migrant under hanteringen, även innan de kommit till Europa (COM (2015) 490). Att från EU:s sida besluta om gemensamma normer för alla medlemsländer gör att migranterna tidigt anpassas till den europeiska identiteten och därmed förflyttas från *dom* till *vi*.

I en rapport från kommissionen 2012 beskrivs ett migrationsnätverk som skapades under 2007 för att kontrollera statistik över migrationen och även se över hur kvalitén på statistiken ser ut. Migrationsnätverket ska fungera som ett kommunikativt verktyg för EU och även som ett redskap att redovisa migrationshanteringen för allmänheten. Migrationsnätverket ska även fungera som en källa till information för beslutsfattare och genom att föra statistik över migrationen går det lättare att förutse framtida utmaningar. Det var medlemsstaterna och EU-organ som tog fram statistiken till migrationsnätverket (COM (2015) 374). Ernest Gellner (i Smith, 1988) beskriver att kommunikation är en viktig del i det moderna samhället både för att människor ska nå information och för att nationen ska kunna ge sina medborgare rätt information. Att EU skapar ett migrationsnätverk visar att det finns en vilja från EU att styra vilken information som når ut till allmänheten. Statistiken från rapporten visade dock på att informationen från medlemsländerna i många fall var bristande och att informationen samlades in på olika sätt mellan medlemsländerna (COM (2012) 528). I 2015 års rapport om migrationsnätverket förklaras att medlemsländerna förbättrat sina källor och även samlat in mer information vilket gör att migrationsnätverket är mer legitimt som gemensamt nätverk (COM (2015) 374). Utöver problemen med insamlandet av statistik från medlemsländerna går det även att se hur hanteringen av asylsystemet skiljer sig mellan medlemsländer. EU försöker tydligt skapa ett gemensamt regelverk angående detta för att medlemsländerna ska tillämpa

lagstiftningen på liknande sätt. Inledningen av en ny europeisk modell har gjort att exempelvis Sverige tagit emot människor från länder utanför EU vilket går att se som en symbolisk handling från EU:s sida (COM (2015) 510). Den europeiska modellen skapar ett starkare *vi* med ännu starkare förankring till ett gemensamt regelverk som är tillförlitligt och fungerar. Gemensamma regler om hanteringen av migranter skapar även en gemensam syn på vem *den andre* är, vilket i sin tur stärker *vi*:et ytterligare men även skjuter *den andre* allt längre bort. Förstärkningen av *vi*:et går att koppla till Laclau och Mouffe's diskursteori om hegemoni, där maktordningar skapas av politiska instanser. EU väljer att använda sin makt gentemot medlemsländer och skapar därmed gemensamma regelverk som bör delas av alla inom EU:s arbetsområden. O'Neill diskuterar lagstadgande inom en union och menar att det är en viktig del inom det gemensamma regelverket som EU bygger upp eftersom det handlar om att försvara sin kulturella identitet snarare än den territoriella. Arbetet med Schengenområdet är viktigt för de gemensamma regelverken eftersom det är något som EU pekar på även är medlemsländernas ansvar att upprätthålla (COM (2016) 120). Problematiken som lyfts upp i *En europeisk migrationsagenda* från 2015 när det gäller de gemensamma regelverken för migration är att många medlemsländer saknar förtroende för varandras arbete inom migrationspolitiken (COM (2015) 240). Det bristande förtroendet är ett hårt slag för den gemensamma identiteten och dess skapande, om medlemsländer inte känner tillit till varandra. Avsaknaden av tillit kan skapa osämja och den grund som den europeiska identiteten grundas på skakas om och utmanas. Att skapa gemensamma regelverk går att koppla till Benedict Anderson's teori (2006) om att alla samhällen är föreställda och att människorna inom dem inte känner till varandra. EU vill skapa en samhörighet utanför medlemsländernas gränser även om medborgarna inom EU aldrig träffat eller känner till varandra, vilket kan skapa missförstånd och avsaknad av tillit mellan medlemsländerna.

5.3.1 Samarbeten utanför de yttre gränserna

En återkommande komponent är EU:s roll som global aktör och hur denna kan förstärkas, inte minst i sammanhanget av hur gemensamma regelverk skapar en stark union med stark påverkansfaktor inom den globala handeln och den internationella politiken (KOM (2011) 248). Att EU vill behålla och förstärka sin roll i den globala ordningen visar återigen på att EU vill vara ledande inom migrationspolitiken och därmed skapa en tydligare koppling till den europeiska identiteten. EU vill främja samarbeten och partnerskap med tredjeländer för att förhindra uppkomsten av migrationsströmmar genom att förstärka länder och skapa trygghet. Enligt kommissionen gynnar detta både den europeiska unionen och ursprungslandet genom att skapa ett tryggare samhälle och öka samarbeten över gränserna (KOM (2011) 292). Samarbeten utanför de yttre gränserna visar att EU vill förstärka sin roll i den globala politiken vilket skapar både en starkare gemenskap inom EU men även att *den andre* blir tydligare och ett mindre hot för EU. Samarbetet skapar även bättre förutsättningar för migranterna som flyr till Europa under stabila förhållanden jämfört med om inget samarbete

alls upprättats med ursprungslandet. Tidigare i analysen har vi tagit upp att EU vill stödja de medborgare i länder som strävar efter en demokratisk reform och detta syns även i vilka EU söker sina samarbeten med. I dokumentet *En övergripande strategi för migration och rörlighet 2011* förklaras att EU framförallt söker samarbete med länder som delar deras värderingar och intressen (KOM (2011) 743). Sökandet efter länder som delar EU:s värderingar tyder på att EU med sin europeiska identitet egentligen inte söker *den andre* utan snarare försöker hitta former av den europeiska identiteten med liknande värderingar utanför sitt eget territorium. EU ser sig själva som en självklar del inom frågor om migrationspolitik och vill vara en del av alla multilaterala sammanhang i diskussionen (COM (2013) 292). EU förklarar sig som en egen juridisk person som har särskilda befogenheter i frågan, vilket främjar tanken av att *den andre* som en antagonist inte är lika stark eller har liknande befogenheter som EU besitter.

5.4 Välfärd och utveckling

Stor del av analysen har genomsyrats av EU:s tanke om välfärd och utveckling och detta inkorporeras i alla centrala utgångspunkter. I denna del beskrivs delar av välfärd och utveckling som inte syns lika tydligt i andra delar av analysen. Europa befinner sig i en situation med åldrande befolkning och en begynnande kompetensbrist där migrationspolitiken skapar nya möjligheter eftersom den gynnar den europeiska välfärden och dess utveckling. Migranter kan komma med nya idéer, lösningar samtidigt som de bidrar till att minska problemen med Europas demografi. Bristen av kompetens och arbetskraft på olika nivåer av välfärden i Europa kan stabiliseras genom migrationen och därmed bibehålla EU och Europas konkurrenskraft i den globala ekonomin (KOM (2011) 248). I ljuset av Europas befolkningsproblematik visas det att *den andre* blir något positivt och istället för att försvaga den europeiska identiteten förstärks den och bidrar till ett nyskapande *vi*. Dock är det viktigt enligt EU att medlemsländerna kontrollerar vilken kompetens som kommer in i Europa och att migranter med den rätta kompetensen bidrar till samhället. Integrationen av migranter med rätt kompetens ses även som en tillgång för ursprungslandet där migranterna kan bidra till samhällsutvecklingen (KOM (2011) 292). Användningen av migranternas kompetens är intressant ur ett antagonistiskt synsätt, då EU beskriver sig själva som en lösning på olika problem som kan finnas i ursprungsländerna. EU formar och ger migranten rätt verktyg för sin kompetens som denne sedan kan ge tillbaka till sitt ursprungsland, med utgångspunkt i vad EU kunnat ge migranten i olika former av värderingar och kunskap. EU:s handlande i frågan om att skicka kompetens till tredje- och ursprungsländer kan ses som ett sätt att förklara att den rätta kompetensen finns inom EU och att omvärlden bör värdesätta detta.

Problem som tas upp handlar om att Europa inte besitter all den kunskap som i framtiden kommer att behövas. Därför är det viktigt att nå ut utanför sina yttre gränser för att söka den kompetensen som krävs, oavsett om det handlar om utbildning eller arbetskraft. Ett exempel

på lösningar på hur migranter ska kunna integreras in på arbetsmarknaden är blåkortsdirektiven⁶ vilka handlar om att hitta en enkel väg in på arbetsmarknaden. En enkel väg in till arbetsmarknaden är viktigt för EU:s utveckling och välfärd och EU menar att:

“Med en god hantering av migration och rörlighet för tredjelandsmedborgare kan man dagligen skapa värden som främjar utvecklingen för miljontals människor, stärka EU:s konkurrenskraft och berika de europeiska samhällena.”

(KOM (2011) 743)

Dokumentet från 2011 diskuterar begreppet kompetens i flera sammanhang och specifikt hur migrationen kan bidra till EU:s utveckling och välfärd vilket inte lyfts på samma sätt under 2015-2016. Under 2011 låg fokus på att integrera den legala migranten i samhället till förmån för utveckling men senare år, i exempelvis *En europeisk migrationsagenda 2015*, har det istället förflyttats till att se på hur EU kan bli attraktivt för studenter, exempelvis via Erasmus. I dokumentet från 2011 tas kompetensrörlighet upp och vikten av att inte bidra till kompetensflykt men denna diskussion försvinner i senare års migrationspolitik (KOM (2011) 743). Både EU och FN är överens om att migration ska ses som ett redskap att öka välfärdet för både mottagarlandet och ursprungslandet samt att detta bör uppmuntras. Här ses migranternas perspektiv som en viktig prioritering för att kunna stärka migrationens positiva effekter och stärka de mänskliga rättigheterna när det gäller migrationshanteringen (COM (2013) 292). Som vi tidigare belyst ser EU-kommissionen (2012) att det är viktigt för migranten att bibehålla en social existens i sitt ursprungsland men även i det land de migrerat till. Att se till migranternas perspektiv visar på hur EU väljer att integrera *den andre* i sitt system och även hur EU öppnar upp sin identitet till förmån för att de ska kunna främja utveckling och välfärd.

5.5 Vem är migranten?

“De försöker göra det på laglig väg, men många riskerar också livet för att fly från politiskt förtryck, krig och fattigdom, eller för att återförenas med sina familjer, ge utlopp åt sin företagsamhet eller skaffa sig kunskap och utbildning. Varje person som migrerar har sin egen historia.”

(COM (2015) 240)

Föregående citat är inledningen på den *Europeiska migrationsagendan* från 2015 och målar tydligt upp en bild av variationen av migranter som tar sig till EU. I samtliga studerade dokument används ordet migrant mycket flitigt. Ibland målas bilder upp över migranternas

⁶ *Blåkortsdirektiven* infördes 2009 och är ett arbetstillstånd för tredjelandsmedborgare. Blåkortet är till för arbetstagare som kommer till EU via en högkvalificerad anställning (EG nr 2009/50).

resor över medelhavet, ibland beskrivs deras olagliga väg in till Europa och hur olika system kan användas för att stoppa den irreguljära migranten vid de yttre gränserna och i andra fall handlar det om arbetskraftsinvandring. Det står mycket skrivet mellan raderna gällande vilken migrant som kommissionen syftar på och ibland nämns flera olika migranter i samma mening och utan god kunskap om ämnet är det svårt att förstå vem de syftar till. Vem migranten är skiftar från 2011 till 2016 där det i de tidigare dokumenten hänvisat till klimatförändring som ett skäl till migration medans det under 2015-2016 snarare handlar om krig, förföljelse eller andra globala problematiker. FN skapade 1990 en konvention om skydd för alla migrerande arbetstagare och deras familjemedlemmars rättigheter men denna har EU:s medlemsländer valt att inte skriva under. Att medlemsländerna valt att inte skriva under konventionen beror på att det skapar hinder i EU:s migrationspolitik då de anser att det inte finns tillräckliga förklaringar på skillnader mellan olika migranter, exempelvis legala och irreguljära (COM (2013) 0292). Att EU vill ha en tydlig uppdelning mellan migranter, även om detta inte delas av FN, kan ses både positivt och negativt. Det kan ses som ett verktyg för att kunna hitta rätt sätt att hantera olika former av migration samtidigt som det kan ses som att EU gör vissa migranter till antagonister. I *En övergripande strategi för migration och rörlighet 2011* beskrivs det att mänskliga rättigheter ska fungera tvärgående i alla delar av migrationspolitiken (KOM (2011) 743). EU påpekar att de irreguljära migranterna ofta är mer utsatta än de legala och visar att de för en politik och instiftar lagar som motverkar den irreguljära invandringen genom att stödja ursprungsländerna (COM (2013) 0292). Det som värdesätts är att genom lagar och stöd förstärka ursprungsländernas möjlighet till att använda sig av legal migration snarare än irreguljär. Här talas om den irreguljära invandringen, vilken inte definieras annorlunda än den irreguljära migrationen.

EU menar att uppdelningen av migranter är viktig för att migranten ska få tillgång till sina rättigheter och den hjälp de har rätt att få men även för att EU ska bibehålla sin säkerhet. I dokumenten från 2011 talas det om olagliga migranter, flyktingar som behöver internationellt skydd och tillfälligt fördrivna människor. Begreppen olaglig migration och olaglig invandring används båda två, dock finns ingen direkt definition på vilken skillnad som finns här. EU talar om att alla migranter bör "känna sig som hemma" och följa lagar och värderingar och hjälpa till att forma Europas framtid (KOM (2011) 248). Här görs ingen åtskillnad på om migranterna är irreguljära eller legala vilket är intressant då det tidigare visat att denna uppdelning är mycket viktig för systemet. Även att se till hur EU värnar om att migranter direkt ska bli en del och skapa en del av den europeiska identiteten går att koppla till detta. Utifrån antagonismen och andrefiering går det att se hur EU skapar en tanke om att migranter tidigare inte följt regler och att de behöver formas för att passa in i den europeiska samhället. Det talas även om vikten av att ta tillvara på flyktingarnas kvalifikationer för att kunna använda detta till att utveckla Europa men det är tydligt att det ska ske på EU:s villkor då systemen för dessa är väl uppbyggda och gemensamma för alla medlemsländer. Flykting i

detta sammanhang hänvisas till de migranter som har rätt till internationellt skydd och rätten till asyl (COM (2013) 0292). Att se till olika former av migranter som insiders och outsiders kopplade till identitetsteorier från Spencer Wollman blir här en viktig fråga då det görs skillnader på om migranten innehar rätt kompetens, exempelvis för arbetskraft, eller om den söker sig till Europa för att söka skydd. Åtskillnaden mellan migranter gör att arbetskraftsinvandringen blir en slags insider, som är välkomnad in i det europeiska samhället då den ses ha samma värderingar och mål som européén medans flyktingen blir en outsider som ställs utanför den europeiska identiteten och därmed inte blir en del av samhället.

Den irreguljära migrationen kopplas ofta samman med människohandel och EU lägger stor vikt vid att den irreguljära migrationen lättast stoppas utanför deras yttre gränser. I många dokument tas människohandel upp som ett argument till varför den irreguljära migrationen är farlig och att de irreguljära migranterna även förknippas med organiserad brottslighet, kopplad till korruption i ursprungslandet (COM (2011) 743). En annan viktig del av EU:s migrationspolitik när det gäller den irreguljära migrationen är att se till att de migranter som vistas inom EU irreguljärt återsänds till sina ursprungsländer. I *En europeisk migrationsagenda 2015* och rapporter som publicerats i samband med den syns en tydlig förändring i attityd och användning av begrepp. Här syns att EU vill skärpa systemet med att ge rätt migranter internationellt skydd men att de irreguljära migranterna ska skickas till sitt ursprungsland. Även inom användningen av begrepp har det skett en förskjutning från att använda ordet olaglig till illegal, till att istället använda irreguljär (COM (2015) 240). I teorin har vi tagit upp begreppet ipse, om att människan är föränderlig och ständigt förändras. Begreppet migrant går att koppla till ipse och att i denna kontext innebär det att synen på migranten förändras beroende på vilken kompetens den besitter. Den förskjutning som skett av begreppet migrant är en del av ipse då det sker tydliga förändringar i användandet av begreppet.

Likt vi tidigare etablerat ligger mycket fokus på att den irreguljära migration ska minska men fokus läggs även på hur den legala migrationen ska fungera och hur den ska tas tillvara på. Det är intressant att den legala formen av migration kallas för både reguljär och legal, ibland arbetskraftsinvandring och ibland endast som migration. Problemet och utmaningarna som uppkommer i samband med migration uppmärksammas även om möjligheterna och utvecklingen av den är viktig för EU att ta emot. EU ser sig själva som humana och som en del av lösningen på problemet. Ur ett identitetsperspektiv är det intressant att det i dokumenten framstår som att migranten är *den andre* men att det tydligt finns en vilja att integrera migranter i *vi*:et vilket syns i följande citat:

“Migranter som har rest in lagligt i medlemsstaterna bör inte mötas av ovilja och hinder – de bör få all nödvändig hjälp att integreras i sina nya samhällen. Detta bör ses som ett centralt

inslag i de värderingar som vi européer har anledning att vara stolta över och som bör spridas till dem i världen som samarbetar med oss.”

(COM (2015) 240)

6. Slutsats

I denna avslutande del kommer vi sammanfatta våra slutsatser och diskutera uppsatsens resultat. Den tidigare forskningen sammankopplas med våra slutsatser och forskningsfrågorna som lett oss fram till vår analys besvaras.

I de 13 studerade dokumenten går det tydligt att se hur viktigt det är för EU att beskriva sig själva som goda, hjälpsamma och nobla vilket även går att se utifrån tidigare forskning. Det är genom att se till dessa beskrivningar som den europeiska identiteten framhävs, utan att den benämns i termer som identitet. EU beskriver sina handlingar och sina medlemsländer som solidariska och hur de yttre gränserna ska skyddas för att den värdefulla europeiska fria rörligheten ska gynnas. Som nämnts under tidigare forskning beskriver Fukuyama att den europeiska identiteten handlar om att visa solidaritet och hjälpa andra regioner vilket även återses under 2011-2016 års migrationsdiskurs. EU beskriver hur tredjeländer med deras hjälp kan utvecklas och att migranter från tredjeländer kan hjälpa till att utveckla EU. Handlingar och viljor som EU beskriver är ofta osjälviska och till för att hjälpa den enskilda migranten men även för att stärka tredjeländer. I många fall handlar det om att visa världen att solidariska handlingar leder till en modern migrationspolitik med en europeisk anknytning. EU vill tydligt visa att de som global aktör gällande migrationspolitiska frågor är ledande inom ämnet samtidigt som de bibehåller en stark identitet. Under studiens gång är det tydligt att den europeiska identiteten präglas av solidaritet, ansvarstagande, skapande av gemensamma regelverk, skyddande av sitt eget territorium samt att bidra till ett välfärds- och utvecklingssamhälle. När EU pratar om *vi*:et inom migrationspolitiska frågor är det ovanstående ämnen som tas upp som exempel.

EU har historiskt sett genomgått flera stora identitetskriser och åren 2011-2016 är inga undantag. Därför är viktigt för den europeiska unionen att försöka konstruera en samlad identitet och vara anpassningsbar för förändringar beroende på vilken utmaning som skapar identitetskrisen. EU:s medvetenhet om deras historia med olika former av rasism och främlingsfientlighet syns i vissa delar av dokumenten och de beskriver att det är ämnen som de vill samarbeta för att stoppa. En av de delar som tas upp kontinuerligt i dokumenten är hur viktig den fria rörligheten är för EU och för den europeiska identiteten. Att stärka de yttre gränserna utan att förhindra den fria rörligheten är viktiga punkter för EU och detta kopplas till gemensamma regelverk, solidaritet, välfärd och utveckling samt migration i stort. Likheten

mellan EU och en nationalstat blir här ännu tydligare och med en solidaritet mellan varandra, en fri rörlighet utan inre gränser samt tydliga yttre gränsförvaltningar visar EU att de vill skapa en samhörighet som liknar en nationalstat. Genom gemensamma värderingar och handlingar skapas en stark förankring till den europeiska identiteten och vilka *vi* inom EU förväntas vara.

Den europeiska identiteten blir utmanad på flera olika sätt, även inom *vi*:et. När EU talar om *vi*:et menas ibland medlemsländerna, Schengen-området och ibland europeiska unionen som en enhet vilket påvisar att den europeiska identiteten omfattas av alla sammanslutningar av *vi* som EU skapar. *Vi*:et kan handla om vi medlemsländer, vi inom Schengen eller vi som EU. Stora delar av EU:s arbete handlar om att ge stöd i form av resurser, samarbeten och kompetens samtidigt som EU är beroende av medlemsländernas samarbete och stöd. Vikten av samarbete mellan EU och medlemsländerna är grundläggande för att kunna säkra de yttre gränserna och säkerställa de inre gränserna. Detta innebär att de båda är i beroendeförhållande till varandra. I analysen påvisades det att det vid flera tillfällen skapats osämja mellan medlemsländer och ovilja att följa EU:s riktlinjer när det gäller migrationsfrågor. Splittringen mellan medlemsländerna och EU skapar en identitetskris vilket försvagar *vi*:et och sammanhållningen inom unionen. Laclau och Mouffe's teori om en hegemoni med en tydlig antagonist utanför gemenskapen går även att applicera på EU. I detta fall, där det sker en splittring mellan medlemsländerna, blir den europeiska hegemonin och den utomstående antagonisten allt mer otydlig och svår att kontrollera. En sammanhållen hegemoni och en kontroll över antagonisten gör att EU kan skapa en gemensam gränsförvaltning med delade intressen vilket med ett försvagat *vi* inte går att genomföra i samma utsträckning. Den försvagade hegemonin har gjort att flera länder valt att ta unilaterala beslut genom att sätta upp egna gränskontroller som försvårar den inre rörligheten vilket i sin tur försvagar identiteten ytterligare och bidrar till antagonism även inom EU. Den antagonist som EU skapar utanför sin gemenskap bildas även i form av tredjeländer, där EU ser sig själva som lösningen på problemet och att tredjelandet inte har de rätta värderingar eller verktygen att lösa problemet med.

Ovanstående del sammanfattar det *vi* som EU konstruerar inom den europeiska identiteten. Vidare ska vi studera andra delen av vår frågeställning, konstruktionen av *dom* inom EU:s migrationsdiskurs. Den *andre*, eller *dom*, kan inte förstås enskilt utan måste ses i förhållande till *vi*:et. Utifrån studien har flera olika *vi* kartlagts och detsamma gäller för *den andre*, då den är uppdelad i tydligare grupper som legal, irreguljär eller kompetensutvecklande migrant. En grupp av *den andre* är den som kommer till EU på laglig väg och som delar EU:s värderingar vilket innebär att de bidrar till EU:s utveckling och välfärd. Denna typ av migrant är någon EU vill inkludera i samhället och det finns tydliga exempel på där EU skapar smidiga vägar in, exempelvis blåkortsdirektiven och även arbetar för att göra EU attraktivt för denna sortens

migrant. Denna typ av migrant som tar sig till Europa ses inte som en antagonist eller som ett hot på samma sätt som andra grupper av migranter gör och blir därför välkomnad in i EU:s konstruktiva av *vi*:et. Dessa tendenser att hitta liknande normer och värderingar inom *den andre* syns även på vilka länder EU väljer att samarbeta med. EU förklarar tydligt att de samarbetar med länder som delar deras värderingar och kulturella normer, vilket visar att EU inte är intresserade av att integrera *den andre*, utan letar endast efter att utvidga *vi*:et.

Under studiens gång har det blivit tydligt att den europeiska identiteten inte skapas av sig självt utan att en motpol, via andrefiering eller antagonism, behövs för att framhäva EU eller undertrycka *den andre*. I de fall där *den andre* appliceras på den irreguljära migranten blir denne ofta presenterad som en säkerhetsfråga som inte får komma innanför EU:s yttre gränser. EU skapar då en antagonist som förklaras som ett hot mot EU:s säkerhet. Skapandet av en antagonist gör att vi återkommer till begreppet hegemoni och Laclau och Mouffe's förklaring om att det skett en förskjutning i vem *den andre* är. Tidigare sågs det som någon med andra egenskaper än *vi*:et men nu syns det istället att *den andre* blir ett hot. *Den andre* för EU är i många fall en antagonist, som tillskrivs sämre eller andra egenskaper än EU, men kan också vara någon som EU vill forma till att passa in i det konstruerade *vi*:et. I dessa fall visar EU att *den andre* inte alltid behöver vara något negativt, som även Laclau och Mouffe lyfter, och därmed tillskrivs antagonisten positiva egenskaper. Dessa egenskaper som för EU är främmande kan också ses som en tillgång för Europa, då antagonisten besitter kompetens som kan hjälpa till att lösa Europas demografiska problematik. För att förhindra den irreguljära migrationen att komma till EU bedrivs mycket arbete i kontakt med tredjeländerna. I dessa sammanhang nämns dock inte något om att EU endast vill samarbeta med länder med liknande värderingar och kulturella normer. Här handlar det mer om att skapa arbetsplaner för att skapa trygga återsändanden men även förhindra att den irreguljära migrationen uppstår från början. EU visar upp sina solidariska handlingar och sin hjälpsamhet gentemot tredjeländerna men det är också något som hjälper EU:s försvar av sitt eget territorium. Det som visar på att EU även värdesätter de humana aspekterna av migrationsströmmarna är att de vid flertal tillfällen beskriver hur farlig migranternas färd till Europa oftast är. När EU talar om den farliga resan hit är det oftast den legala migranten som sätts i fokus, vilken är en annan del av *den andre*. EU har en skyldighet att ta emot den legala migranten och i diskursen diskuteras inte dessa som något hot utan snarare som en logistikfråga för EU:s medlemsländer. Därmed skapas gemensamma regelverk och andra samarbeten för att hantera den legala migrationen. Från 2011 till 2016 har det skett en förändring i de gemensamma regelverken då mängden legala migranter som kommit till EU har ökat stort. Genom dessa förändringar har tilliten mellan medlemsländerna utmanats och flera medlemsländer tar, som vi tidigare tagit upp, unilaterala beslut som påverkar den identitet som EU är så mån om att stärka. Samtidigt är det tydligt att EU arbetar mot att stärka den gemensamma migrationspolitiken vilket från 2015 och framåt syns i dokumenten då det nu finns en agenda

om hur migrationspolitiken inom EU bör fungera. Med en fungerande migrationsagenda så tydliggörs vilka *vi* inom EU är och även vilka *dom* är, vilket stärker och sammanfogar den europeiska identiteten.

Vår studie bygger på tolkande analyser av empiriskt material vi samlat in vilket gör att studien kan ses som subjektiv. Samtidigt har vi arbetat med en så hög transparens med vårt material som möjligt och studiens intersubjektivitet är hög då vi flera gånger gjort liknande tolkningar och sett samma delar av dokumenten viktiga för vår studie. Som vi tidigare nämnt har vi endast studerat dokument från EU-kommissionen vilket kan göra att vi genom vår studie skapar ett *vi* inom EU som inte delas av alla dess instanser. Dock anser vi att kommissionens dokument är de mest passande dokumenten att genomföra en identitetsstudie på. En annan invändning mot studien är att vi endast sett identitet som något konstruerat och därmed kan ha missat andra delar i identitetsskapandet. Vidare ser vi att fortsatt forskning kan bedrivas på området, exempelvis via liknande diskursanalyser men på andra områden inom EU som integration eller asylfrågor. Vår studie går att generalisera till andra former av politiska dokument vilket gör att fortsatt identitetsforskning går att bedriva på andra områden med liknande utgångspunkter.

7. Litteraturförteckning

7.1 Elektroniskt material

EU-kommissionen (2015). *Om EU-kommissionen*. Senast uppdaterad 2015-12-23
http://ec.europa.eu/about/index_sv.htm Hämtad 2016-05-11

EU-kommissionen:a. *Hemsida*. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/> Hämtad 2016-04-19

EU-kommissionen:b. *Hjälp om dokumenttyper*.
<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/?fuseaction=helpcote> Hämtad 2016-04-19

EU-kommissionen:c. *Vanliga frågor*. <http://eur-lex.europa.eu/content/help/faq/intro.html>
Hämtad 2016-04-19

EUR-Lex, *Dokumenttyper i EUR-Lex*. http://eurlex.europa.eu/content/tools/TableOfSectors/types_of_documents_in_eurlex.html?locale=sv
Hämtad 2016-04-19

EU-upplysningen (2016). *Schengen och fri rörlighet för personer*. Senast uppdaterad: 2016-05-03.
<http://www.eu-upplysningen.se/Om-EU/Vad-EU-gor/Schengen-och-fri-rorlighet-forpersoner/>
Hämtad: 2016-05-23

Frontex (2016). *EUROSUR*. <http://frontex.europa.eu/intelligence/eurosur/> Hämtad 2016-05-16

7.2 Artiklar och vetenskapliga publikationer

Chatty Meriam (2015). A Citizenship for the Migrants: EU Citizenship Making from the Rome Treaty Negotiations to the Present. *Örebro Studies in Political Science* 40.

Francis Fukuyama (2007). Identity and migration, *Prospect Magazine*, Issue 131, February 2007 <http://www.prospectmagazine.co.uk/features/identity-migration-multiculturalism-francis-fukuyama> Hämtad: 2016-05-08

Francis Fukuyama (2012). The Challenges for European Identity, *The Global Journal*. Publicerad 2012-01-11. <http://theglobaljournal.net/article/view/469/> Hämtad 2016-02-10

van Ham Peter (2000). Identity Beyond the State. *Global Policy Forum*. Copenhagen Peace Research Institute. <https://www.globalpolicy.org/component/content/article/172/30575.html>
Hämtad: 2016-05-11

Jensen, S.Q. (2011). Othering, identity formation and agency. *Qualitative Studies*, 2(2): pp 63-78.

Mörkenstam, Ulf (1999). *Om "Lapparnas privilegier": föreställningar om samiskhet i svensk samepolitik 1883-1997*. Diss. Stockholm : Univ.

Nevola Gaspare (2011). *Politics, Identity, Territory. The "Strength" and "Value" of Nation-State, the Weakness of Regional Challenge*. Università degli studi di trento facoltà di sociologia. ISSN1828-955X

O'Neill, P.E., Wing Commander RAF (2006). *The European Union and Migration: Security versus Identity?*. *Defence Studies*, 6:3, 322-350, DOI:10.1080/14702430601060149

7.3 Litteratur

Anderson, Benedict (2006). *Imagined communities: reflections on the origin and spread of nationalism*. Rev. ed. London: Verso

Andrén, Mats (2011). I Det som är gemensamt: talet om europeisk identitet. I Alvstam, Claes Göran, Jännebring, Birgitta & Naurin, Daniel (red.). I *Europamissionens tjänst: vänbok till Rutger Lindahl*. Göteborg: Centrum för Europaforskning pp 43-51

Alvesson, Mats & Sköldbäck, Kaj (2008). *Tolkning och reflektion*. 2. uppl. Studentlitteratur.

Bauman Zygmunt (1996). From Pilgrim to Tourist – or a Short History of Identity. I Hall, Stuart & Du Gay, Paul (red.). *Questions of cultural identity*. London: Sage pp.18-36

Bengtsson, Hans (2012). *Offentlig förvaltning: att arbeta i demokratins tjänst*. 2., uppl. Malmö: Gleerup

Bergström Göran, Boréus Kristina (2012). Diskursanalys. I Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur pp 353-416

Bergström Göran, Boréus Kristina (2012). Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I Bergström, Göran & Boréus, Kristina (red.). *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. 3., [utök.] uppl. Lund: Studentlitteratur pp 13-48

Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. 2. [rev.] uppl. Malmö: Liber

Costello, Cathryn (2016). *The human rights of migrants and refugees in European law*. Oxford: Oxford University Press

Delanty, Gerard (1997). *Europa: idé, identitet, verklighet*. Göteborg: Daidalos

Dervin, Fred (2012). Cultural identity, representation and othering I Jackson, Jane (red.) (2012). *The Routledge handbook of language and intercultural communication*. London: Routledge. kap 11.

Hansen, Peo (2000). *Europeans only?: essays on identity politics and the European Union*. Diss. Umeå : Univ., 2000

Howarth, David R. (2007). *Diskurs*. 1. uppl. Malmö: Liber

Huntington, Samuel P. (2002). *The clash of civilizations and the remaking of world order*. London: Free Press

- Kristensson Uggla, Bengt (2012). *Gränspassager: bildning i tolkningens tid*. Stockholm: Santérus
- Korkut, Umut (red.) (2013). *The discourses and politics of migration in Europe*. New York: Palgrave Macmillan
- Langman, Lauren (2006). The Social Psychology of Nationalism: To Die for the Sake of Strangers. I Delanty, Gerard & Kumar, Krishan . *The SAGE Handbook of Nations and Nationalism* . Sage Publications pp 66-83
- Mouffe Chantal (1994). For a politics of nomadic identity. I Robertson, George (red.) *Travellers' tales: narratives of home and displacement*. London: Routledge pp. 102-110
- Neumann, Iver B. (1999). *Uses of the other: "the East" in European identity formation*. Manchester: Manchester Univ. Press
- Neumann, Iver B. (2003). *Mening, materialitet, makt: en introduktion till diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur
- Risse, Thomas (2010). *A community of European?: transnational identities and public spheres*. Ithaca, N.Y.: Cornell University Press
- Smith, Anthony (1988). *The ethnic origins of nations*. Oxford: Basil Blackwell
- Smith, Anthony (2013). *Nationalism and Modernism*, Routledge, London, US. Available from: ProQuest ebrary
- Smith, Karen Elizabeth (2003). *European Union foreign policy in a changing world*. Cambridge: Polity Press
- Spencer, Philip & Wollman, Howard (2002). *Nationalism: a critical introduction*. London: Sage Publication
- Stråth, Bo (2000). "Introduction : EU as a Discourse". I Stråth, Bo (red.) (2000). *Europe and the other and Europe as the other*. Bruxelles: PIE Lang. pp 13-44.
- Stråth, Bo (2000). "Multiple Europes: Interration, Identity and Demarcation to the Other". I Stråth, Bo (red.) (2000). *Europe and the other and Europe as the other*. Bruxelles: PIE Lang. pp. 385-420.
- Torfig, Jacob (1999). *New theories fo discourse Laclau, Mouffe and Žižek* . Oxford: Blackwell
- White, Hayden (2000). "The Discourse of Euripe and the search for a European Identity". I Stråth, Bo (red.) (2000). *Europe and the other and Europe as the other*. Bruxelles: PIE Lang. pp. 67-86.
- Winther Jørgensen, Marianne & Phillips, Louise (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur

7.4 Offentligt tryck

EG nr 2007/2004. *Rådets förordning (EG) nr 2007/2004 av den 26 oktober 2004 om inrättande av en europeisk byrå för förvaltningen av det operativa samarbetet vid Europeiska unionens medlemsstaters yttre gränser.* <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/ALL/?uri=CELEX%3A32004R2007>

Hämtad 2016-05-16

EG nr 2009/50. *Rådets direktiv 2009/50/EG av den 25 maj 2009 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning.*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/HTML/?uri=URISERV:l14573&from=SV>

Hämtad 2016-05-16

EU-kommissionen (2012). *The Development of European Identity/Identities: Unfinished business.* Contact: Simon Schunz. Directorate-General for Research and Innovation Socio-economic Sciences and Humanities.

https://www.google.com/url?q=https://ec.europa.eu/research/social-sciences/pdf/policy_reviews/development-of-european-identity-identities_en.pdf&sa=D&ust=1463045425833000&usg=AFQjCNGQ3V2AJZTSMJ29im_g1pr90UBvYA

Hämtad 2016-05-10

EU-kommissionen (2013). *ATT ÖVERSÄTTA EU-RÄTTSAKTER ANVISNINGAR - engelska-franska-svenska.* Anvisningar till Eu:s rättssaker, Bryssel och Luxemburg. Publicerad 2013-02

http://ec.europa.eu/translation/swedish/guidelines/documents/swedish_style_guide_dgt_sv.pdf

Hämtad 2016-04-19

Stockholmsprogrammet (2010). *Stockholmsprogrammet - ett öppet och säkert Europa i medborgarnas tjänst och för deras skydd* [Europeiska unionens officiella tidning C 115 av den 4.5.2010]. <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=URISERV%3Aj10034>

Hämtad 2016-05-11

7.5 EU-kommissionens dokument

KOM (2011) 76 slutlig av den 23 februari 2011. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET - Utvärdering av EU:s återtagandeavtal*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1462520353509&uri=CELEX:52011DC0076>

KOM (2011) 248 slutlig av den 4 maj 2011. *Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om - Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Meddelande om migration*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1462520148390&uri=CELEX:52011AE1001>

KOM (2011) 292 slutlig av den 24 maj 2011. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN- En dialog om migration, rörlighet och säkerhet med länderna i södra Medelhavsområdet*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461830128202&uri=CELEX:52011DC0292>

KOM (2011) 291 slutlig av den 24 maj 2011. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET Årsrapport om invandring och asyl*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1462520675480&uri=CELEX:52011DC0291>

KOM (2011) 743 slutlig av den 18 november 2011. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN OCH REGIONKOMMITTÉN En övergripande strategi för migration och rörlighet*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461830128202&uri=CELEX:52011DC0743>

COM (2012) 528 final av den 20 september 2012. *RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET om genomförandet av förordning (EG) nr 862/2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461830128202&uri=CELEX:52012DC0528>

COM (2013) 292 final av den 21 maj 2013. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Maximera migrationens bidrag till utvecklingen EU:s bidrag till FN:s högnivådialog och nästa steg för en ökad koppling mellan utveckling och migration*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461831088305&uri=CELEX:52013DC0292>

COM (2014) 96 final av den 21 februari 2014. *RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN Rapport om genomförandet av den övergripande strategin för migration och rörlighet 2012-2013*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461830128202&uri=CELEX:52014DC0096>

COM (2015) 240 final av den 13 maj 2015. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN - EN EUROPEISK MIGRATIONSAGENDA*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1462521490576&uri=CELEX:52015DC0240>

COM (2015) 374 final av den 13 juli 2015. *RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET om genomförandet av förordning (EG) nr 862/2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461830128202&uri=CELEX:52015DC0374>

COM (2015) 490 final av den 23 september 2015. *MEDDELANDE TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET OCH RÅDET Hantering av*

flyktingkrisen: omedelbara operativa, budgetära och rättsliga åtgärder enligt den europeiska migrationsagendan

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015DC0490&qid=1461138381503>

COM (2015) 510 final av den 14 oktober 2015. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET OCH RÅDET - Hanteringen av flyktingkrisen: lägesrapport om genomförandet av de prioriterade åtgärderna i den europeiska migrationsagendan*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1462521432091&uri=CELEX:52015DC0510>

COM (2016) 120 final av den 4 mars 2016. *MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, EUROPEISKA RÅDET OCH RÅDET - Att återvända till Schengen - en färdplan*

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1461830128202&uri=CELEX:52016DC0120>

Bilaga 1.

Dokument	Titel	Utgivnings år	Celexnummer	Dokumenttyp
KOM (2011) 76 slutlig av den 23 februari 2011	<i>Utvärdering av EU:s återtagandavtal</i>	2011	52011DC0076	Meddelande
KOM (2011) 248 slutlig av den 4 maj 2011	<i>Meddelande om migration</i>	2011	52011DC0248	Meddelande
KOM (2011) 292 slutlig av den 24 maj 2011	<i>En dialog om migration, rörlighet och säkerhet med länderna i södra Medelhavsområdet</i>	2011	52011DC0292	Meddelande
KOM (2011) 291 slutlig av den 24 maj 2011	<i>Årsrapport om invandring och asyl</i>	2011	52011DC0291	Meddelande
KOM (2011) 743 slutlig av den 18 november 2011	<i>En övergripande strategi för migration och rörlighet</i>	2011	52011DC0743	Meddelande
COM (2012) 528 final av den 20 september 2012	<i>Om genomförandet av förordning (EG) nr 862/2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd</i>	2012	52012DC0528	Rapport
COM (2013) 292 final av den 21 maj 2013	<i>Maximera migrationens bidrag till utvecklingen EU:s bidrag till FN:s högnivådialog och nästa steg för en ökad koppling mellan utveckling och migration</i>	2013	52013DC0292	Meddelande
COM (2014) 96 final av den 21 februari 2014	<i>Rapport om genomförandet av den övergripande strategin för migration och rörlighet 2012-2013</i>	2014	52014DC0096	Rapport
COM (2015) 240 final av den 13 maj 2015	<i>EN EUROPEISK MIGRATIONSAGENDA</i>	2015	52015DC0240	Meddelande

COM (2015) 374 final av den 13 juli 2015	<i>Om genomförandet av förordning (EG) nr 862/2007 om gemenskapsstatistik över migration och internationellt skydd</i>	2015	52015DC0374	Rapport
COM (2015) 490 final av den 23 september 2015	<i>Hantering av flyktingkrisen: omedelbara operativa, budgetära och rättsliga åtgärder enligt den europeiska migrationsagendan</i>	2015	52015DC0490	Meddelande
COM (2015) 510 final av den 14 oktober 2015	<i>Hanteringen av flyktingkrisen: lägesrapport om Genomförandet av de prioriterade åtgärderna i den europeiska migrationsagendan</i>	2015	52015DC0510	Meddelande
COM (2016) 120 final av den 4 mars 2016	<i>Att återvända till Schengen - en färdplan</i>	2016	52016DC0120	Meddelande

Tack till våra handledare
Jonna Johansson och Amanda Nielsen

- Sandra Andersson och Stina Graad

Besöksadress: Kristian IV:s väg 3
Postadress: Box 823, 301 18 Halmstad
Telefon: 035-16 71 00
E-mail: registrator@hh.se
www.hh.se